

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

NA ROKY 2023 – 2028

RUDNO NAD HRONOM

**V spolupráci s cieľovými skupinami a
zamestnancami obce dokument spracovala
Mgr. RNDr. Anna Štefanková, marec 2023**

KONTAKT:

Adresa: Rudno nad Hronom 16

966 51 Rudno nad Hronom

Telefón: 045/68 56 253

Fax: 045/68 60 063

Email: rudnonadhronom@rudnonadhronom.sk

Zostavila: Mgr. RNDr. Anna Štefanková a kol.

Horné Hámre 86

966 71 Horné Hámre

Tel: + 421 911960944

E-mail: anulastefankova@gmail.com

Príhovor starostu obce Rudno nad Hronom

Vážení občania,

dovoľte mi, aby touto cestou som Vám predstavil „Komunitný plán sociálnych služieb”, ktorý ukladá v § 83 mestám a obciam povinnosť vypracovať tento dokument a ktorý preto bol spracovaný v tomto roku v zmysle Zákona č. 488/2008 Z. z. o sociálnych službách a v zmysle zmeny a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách). Komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný na základe dôslednej analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií nášho územia. Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedal špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Našou povinnosťou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Vďaka komunitnému plánu sa nám bude dariť adresnejšie a efektívnejšie budeme môcť využívať financie obecného rozpočtu pre skvalitnenie služieb tam, kde je to potrebné a dôležité. Dokument je zároveň podkladom nielen pre odborníkov, ale pre všetkých obyvateľov obce. Preto všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb pri vykonávaní ich sociálnej starostlivosti želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov v obci a pri naplňaní spoločne naplánovaných zámerov v obci.

PhDr. Marián Šurjanský

starosta obce Rudno nad Hronom

OBSAH

ÚVOD.....	6
I. VÝCHODISKOVÁ ČASŤ.....	7
1. RÁMCOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY.....	7
1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb.....	8
1.2 Princípy a ciele komunitného plánovania obce Rudno nad Hronom.....	10
1.3 Úlohy a kompetencie obce v zmysle zákona o sociálnych službách.....	12
1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania.....	13
1.5 Fázy komunitného plánovania.....	14
1.6 Legislatívny rámec komunitného plánu sociálnych služieb.....	15
1.7 Prínos komunitného plánovania sociálnych služieb.....	18
1.8 Cieľové skupiny komunitného plánovania.....	19
1.9 Obsah komunitného plánu sociálnych služieb.....	19
2 VÝCHODISKOVÉ PODKLADY NA SPRACOVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	20
2.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb a ostatné východiskové dokumenty.....	20
2.1.1 Ciele národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030.....	22
2.1.2 Vývoj právneho rámca sociálnych služieb v rokoch 2015 – 2020.....	24
3 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	27
3.1 Sociálna služba.....	27
3.2 Forma sociálnej služby.....	29
3.3 Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb.....	29
II. ANALYTICKÁ ČASŤ.....	31
4 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV OBCE RUDNO NAD HRONOM.....	31
4.1 Základná charakteristika obce Rudno nad Hronom a vymedzenie územia.....	31
4.2 Demografická charakteristika.....	32

4.2.1 Obyvateľstvo.....	32
4.2.2 Dynamika obyvateľstva.....	34
4.2.3 Veková a pohlavná štruktúra.....	35
4.2.4 Sobášnosť a rozvodovosť.....	36
4.2.5 Zamestnanosť a nezamestnanosť.....	37
4.3 Technická vybavenosť obce Rudno nad Hronom.....	41
4.3.1 Bytová a technická infraštruktúra obce.....	41
4.3.2 Zdravotnícka infraštruktúra.....	46
4.3.3 Sociálna infraštruktúra.....	47
4.3.4 Priemysel a podnikateľské subjekty v obci Rudno nad Hronom.....	49
5. IDENTIFIKÁCIA A ANALÝZA CIEĽOVÝCH SKUPÍN PRÍJEMCOV	
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI.....	52
5.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie a identifikácia problémov.....	52
6 POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ÚZEMÍ.....	62
6.1 Subjekty sociálnych služieb.....	62
6.2 Zariadenia sociálnych služieb.....	62
7. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
V OBCI RUDNO NAD HRONOM.....	67
7.1 Komplexná SWOT analýza.....	67
III. STRATEGICKO-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	70
8. STRATEGICKÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ.....	70
8.1 Strategický cieľ a realizačná časť.....	70
IV. IMPLEMENTAČNÁ A MONITOROVACIA ČASŤ.....	76
9. RIADENIE A MONITOROVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU	
OBCE RUDNO NAD HRONOM NA ROKY 2023 – 2028.....	76
9.1 Monitorovací plán	76
9.2 Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.....	77
9.3 Zhrnutie.....	77
ZÁVER.....	78
ZOZNAM POUŽITÝCH DOKUMENTOV.....	79
ZOZNAM SKRATIEK.....	80

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb (ďalej len „KPSS“) obce Rudno nad Hronom je významným koncepčným, strategickým a záväzným dokumentom obce sociálnej oblasti. Je vypracovaný v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Cieľom spracovania KPSS je zabezpečiť právo občanov na sociálne služby, zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb. Ide v ňom o porovnávanie súčasnej situácie služieb s dôrazom na nedostatkové služby, o porovnávanie súčasných potrieb a situácie jednotlivých skupín obyvateľov obce a jeho orgánov ako aj iných subjektov. Dokument bol vypracovaný v spolupráci s poskytovateľmi sociálnych služieb v obci a so zástupcami obecného úradu v Rudne nad Hronom.

Kvalita života seniorov závisí od fyzického zdravia, miery nezávislosti, psychického fungovania, adaptácii a zvládania emocionálneho prežívania, od prijímanej i poskytovanej psychickej opory a od mnohých iných faktorov. V poslednom období sme svedkami toho, že vo svete sa staroby dožíva čoraz viac ľudí. Aj médiá a rôzne štatistiky neustále informujú o tom, že naša spoločnosť jedným slovom povedané „*starne*“. Musíme si však uvedomiť, že starnutie a staroba sú prirodzenou súčasťou ľudského života.

Starnutie je vzácnou hodnotou, časom zúročenia a rekapituláciou skúseností, pestrým odrazom celého predošlého života, vizitkou človeka. Starnutie buduje schodíky k starobe a tie by nemali byť strmé, lebo tam treba kráčať pokojne bez veľkých otrasov a prílišnej námahy. Čoraz viac ľudí sa dožíva vyššieho veku v relatívne dobrom zdraví. Príprava na starobu sa považuje za celoživotnú úlohu.

Jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v našom území je nevyhnutné, aby obec Rudno nad Hronom brala do úvahy aj sociálnu oblasť a to v súlade so všetkými, stanovenými, národnými prioritami a konala i v súlade s cieľmi obsiahnutými v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHRSR), ktorý má obec vypracovaný na obdobie rokov 2023 – 2028.

KPSS obce pozostáva zo štyroch hlavných kapitol. Prvá kapitola vymedzuje pojmy danej problematiky a to komunitné plánovanie sociálnych služieb, princípy a ciele komunitného plánovania obce, úlohy a kompetencie obce v zmysle zákona o sociálnych službách a definuje účastníkov procesu komunitného plánovania, fázy a cieľové skupiny. Táto časť oboznamuje o rozvojových dokumentoch, ktoré súvisia s právnym rámcom poskytovania sociálnych služieb v rámci obce.

Analytická časť poskytuje prehľad sociologických a demografických údajov obce Rudno nad Hronom, vymedzuje územie, identifikuje a analyzuje cieľové skupiny príjemcov sociálnych služieb v obci podľa sociálnej indikácie, charakterizuje poskytovateľov sociálnych služieb v území a oboznamuje o zariadeniach sociálnych služieb.

I. VÝCHODISKOVÁ ČASŤ

1 RÁMCOVÉ VYMEDZENIE PROBLEMATIKY

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách) ukladá v § 83 mestám a obciam povinnosť vypracovať KPSS, na základe dôslednej analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia.

Obsahom KPSS je analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb, analýza demografických údajov, ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie a spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS. Plán je vypracovaný na obdobie do roku 2024.

Cieľom komunitného plánovania (ďalej len KP) je odzrkadlenie **Národných priorít rozvoja sociálnych služieb v SR**, ktorých prioritou je „zabezpečenie práva občanov na sociálne služby, zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj nedostatkových sociálnych služieb alebo na rozvoj sociálnych služieb, ktoré v jednotlivých samosprávnych krajoch a obciach chýbajú.“

Zmyslom KP je napláňovať také služby, ktoré zlepšia situáciu cieľových skupín. Je to metóda, ktorou sa plánujú sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifickým požiadavkám a potrebám jednotlivých občanov. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov, o hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

O KPSS hovoríme preto, lebo základným znakom z hľadiska definície je, že sú poskytované členom danej komunity – obyvateľom obce Rudno nad Hronom. Z toho vyplýva, že sociálne služby sú napláňované a poskytované tak, aby obyvatelia obce zotrvali vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom budú ich požiadavky uspokojené.

KPSS poukazuje na pozitíva, ale aj na problémy v jednotlivých oblastiach, na súčasný stav a možnosti poskytovaných sociálnych služieb, na problémy, ktorými je potrebné sa v tejto širokej oblasti zaoberať a na možnosti riešenia do budúcnosti.

1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Dlhodobá príprava na starobu – vychádza zo skutočnosti, že staroba je neoddeliteľnou súčasťou života, jej kvalitu človek do značnej miery sám určuje vo všetkých etapách ontogenetického vývinu. Z toho dôvodu je rozhodujúce celoživotné, výchovné, vzdelávacie a zdravotné osvetové pôsobenie na celú populáciu. Zdôrazňuje sa výchova k zmysluplnému životu, k spoločenskej aktivite, rozvoju osobných záujmov a tvorivej činnosti. Dôležité je pevné rodinné zázemie pre každého človeka, aby človek cítil a vedel, že k niekomu patrí a je potrebný. Veľmi dôležité je tiež dbať o správnu životosprávu.

Komunita

Komunita pochádza z latinského slova „*communitas*“ – spoločenstvo, pospolitosť, obec, ale tiež spoločné nazívanie ľudí. Komunita predstavuje sociálny útvar charakterizovaný vnútornými a vonkajšími znakmi vo vzťahu sociálnych väzieb v rámci vlastnej komunity a vo vzťahu sociálnych väzieb v rámci širšieho sociálneho prostredia. Komunita predstavuje spoločenstvo ľudí, ktorí žijú na určitom území. Každá komunita má svoje charakteristické črty, svoju atmosféru, komunikáciu ale aj problémy. V každej komunite sa okrem majority nachádzajú aj **sociálne vylúčení obyvatelia**. Sociálne vylúčenú komunitu tvorí skupina obyvateľstva obce, ktorá sa určitými znakmi svojho života líši od ostatných obyvateľov, zväčša ide o kombináciu znakov, akými sú napríklad vysoká nezamestnanosť, príjmová chudoba rodín, nízke alebo žiadne vzdelanie, nevyhovujúce podmienky bývania, nedostatočne zabezpečená zdravotná starostlivosť, absencia zodpovednosti za svoj život a život svojej rodiny. Charakteristickou črtou je rozdielne vnímanie sociálne vylúčenej komunity nielen členmi komunity ale aj ostatným obyvateľstvom. Členovia sociálne vylúčenej komunity vnímajú svoju izoláciu ako diskrimináciu zo strany spoločnosti, kým ostatné obyvateľstvo to vníma ako ich dobrovoľné odlíšenie od majority a ako dôsledok ich neochoty prijať štandardy danej majority. Komunita je v najširšom zmysle slova sieť osobných vzťahov, skupín, sietí, tradícií a vzorov správania, ktoré existujú medzi tými, ktorí majú spoločné fyzické susedstvá, socioekonomické podmienky alebo spoločné chápanie a záujmy.

Komunitná práca

Komunitná práca sa zameriava na dosiahnutie zmeny a jej podpory v miestnom spoločenstve. Predstavuje metódu, spôsob prístupu k ľuďom, a zároveň slúži ako proces aktivizácie ľudí k svojpomoci pri riešení svojich problémov. Komunitná práca je využívaná pri riešení problémov v rámci miestneho spoločenstva, evokuje navodenie zmeny v danom spoločenstve, vyhľadáva zdroje a možnosti miestnej komunity, zapája všetkých členov komunity do riešenia problémov, aktivizuje miestne organizácie a inštitúcie.

Komunitná sociálna práca predstavuje metódu sociálnej práce zameranú na poskytnutie pomoci a podpory ľuďom žijúcich v určitej lokalite pri riešení náročných životných situácií. Komunitná sociálna práca vznikla z dôvodu neustáleho nárastu sociálnych problémov, ktoré už nedokázali pokryť existujúce sociálne služby. Hlavnou ideou sociálnej práce s komunitou je pomoc k svojpomoci. Komunitná sociálna práca

aktivizuje všetkých členov komunity k aktívnej zmene komunity a zároveň vyrovnáva rozdiel medzi nedostatkom sociálnych služieb a dopytom členov komunity po nich.

Komunitná práca v obci je zadefinovaná ako systematický, cieľavedomý proces zlepšovania sociálnych vzťahov medzi záujmovými skupinami obyvateľov obce a inštitúciami, ktoré formujú ich každodennú realitu. Cieľom sociálnej práce s komunitou v obci je motivovať obyvateľov obce a inštitúcie k hľadaniu a formulovaniu spoločných cieľov, ako aj foriem spolupráce na ich dosahovaní.

Sociálna práca s komunitou je rozdelená do štyroch hlavných etáp:

- Analýza potrieb danej komunity;
- Plánovanie;
- Realizácia (implementácia);
- Vyhodnotenie (evaluácia).

„Komunitná práca je významným nástrojom, ktorý sa v Slovenskej republike uplatňuje už niekoľko rokov. Práve komunitnou sociálnou prácou je možné podporovať a aktivizovať jednotlivcov a skupiny v danej komunite, ktorí sú vylúčení a poskytovať im sociálne služby tak, aby sa eliminovali negatívne sociálne – patologické javy a aby sa podporila kvalita ich života.“

Sociálnu prácu možno chápať ako najvšeobecnejší cieľ tejto činnosti, ktorým je napĺňanie ľudských potrieb, a tým aj biologicko-fyzických, psychických a sociálnych hodnôt a zároveň výstavba alebo zachovávanie síl sociálnych štruktúr primeraných človeku, ktoré mu umožňujú aktívnu účasť na živote spoločnosti. K základným hodnotám sociálnej práce patrí: telesná neporušenosť, zdravie, učenie, sloboda, autonómia, kontrola, kultúrna primeranosť, sociálna spravodlivosť, nenásilnosť, sociálna hospodárnosť a ďalšie. Včasný charakter sociálnej práce možno vnímať ako posilňujúci autonómiu a integráciu starších ľudí do spoločnosti.

Komunitné plánovanie

Komunitné plánovanie je metóda, ktorou je možné na úrovni obce plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám občanov, je to otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení pri poskytovaní sociálnych služieb.

Pri komunitnom plánovaní je dôraz kladený:

- na zapájanie všetkých, ktorých sa spracovávaná oblasť týka,
- na dialóg a vyjednávanie a
- na dosiahnutie výsledku, ktorý je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Pri komunitnom plánovaní je potrebné zvážiť potreby občanov, možnosti poskytovateľov služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. *„Komunitné plánovanie nesporne umožňuje angažovať široký okruh zainteresovaných subjektov. Pokiaľ sa podarí dosiahnuť ich dobrú spoluprácu, je predpoklad, že výsledný plán bude reagovať na aktuálne sociálne problémy komunity a bude reálnejšie navrhovať kroky k ich riešeniu.“* Tzn. že princíp komunitného plánovania predpokladá zapojenie a úzku spoluprácu aktívnych zainteresovaných spoluobčanov, teda tri subjekty tvoriacich tzv. **komunitnú triádu**:

- **prijímatelia sociálnych služieb** (občania, ktorí využívajú sociálne služby),

- **poskytovatelia sociálnych služieb** (verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí sociálne služby poskytujú, prevádzkujú, dodávajú klientom),
- **zadávatelia sociálnych služieb** (miestna samospráva a štátna správa; sú zodpovední za zaistenie sociálnych služieb v danom území, t. j. obce, príp. kraja).

Ďalej je dôraz kladený na dialóg, vyjednávanie a súčasne na dosahovanie výsledkov, ktoré sú prijaté a podporované väčšinou účastníkov.

KPSS obce Rudno nad Hronom je strednodobý strategický dokument, ktorého cieľom je:

- vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku, či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a na riešenia miestnych sociálnych problémov,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj obce.

Ide o otvorený dokument, ktorý rieši základné fungovanie obce a zainteresované subjekty v sociálnej oblasti.

Dôvody pre použitie metódy komunitného plánu sociálnych služieb:

- vytvorenie strategického dokumentu, ktorý výrazne uľahčí možnosti získavania finančných prostriedkov z vonkajších zdrojov pre rozvoj a skvalitnenie sociálnych služieb v obci,
- proces a jeho výsledky pomôžu zúčastneným vyrovnať sa s existujúcou právnou úpravou (zákon o sociálnych službách), prostriedok pre optimalizáciu výdavkov v oblasti sociálnych služieb,
- možnosť pre získanie takých foriem a druhov sociálnych služieb, ktoré občania naozaj potrebujú a ktoré sú nedostatkové,
- zlepšenie informovanosti občanov a vzájomného pochopenia všetkých zúčastnených (aj transparentnosti činnosti obce i v ostatných obciach v rámci Novobanského mikroregiónu),
- zapojením užívateľov sociálnych služieb a verejnosti možno dosiahnuť udržateľnosť výsledkov práce.

1.2 Princípy a ciele komunitného plánovania obce Rudno nad Hronom

Plánovanie sociálnych služieb obce Rudno nad Hronom je postavené na nasledovných princípoch:

- možnosť zapojenia všetkých, ktorých sa oblasť sociálnych služieb a s ňou súvisiacich prvkov a procesov dotýka (priamym oslovením),
- pravidelné zisťovanie skutočných potrieb obyvateľov obce (napr. služby musia byť plánované tak, aby bolo možné vyhovieť aj individuálnym požiadavkám a potrebám cieľových skupín),
- preferovanie takých foriem sociálnych služieb, ktoré umožnia klientovi zostať v jeho prirodzenom sociálnom prostredí komunity,
- plánovanie takých služieb, ktoré budú kvalitné, dostupné a efektívne,
- medializácia a informovanosť komunity o procese a priebehu komunitného plánovania a o jeho parciálnych výstupoch,

- spoločenská kontrola komunity (prostredníctvom pracovnej skupiny), ktorá bude dohliadať napĺňanie cieľov.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách so svojimi novelami s účinnosťou od 1.1.2023 sa zameriava na skvalitnenie poskytovaných služieb. Zavádza do praxe faktory ovplyvňujúce kvalitu služieb a stanovuje poskytovateľom sociálnych služieb podmienky, ktoré musia dodržiavať.

Druhým zákonom, ktorý mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách je zákon č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Novela zákona č. 331/2017 Z. z. o sociálnych službách dopĺňa a nanovo zaraďuje medzi súpis nepriaznivej sociálnej situácie aj ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania. Cieľová skupina tejto sociálnej služby je širšia a špecifickejšia oproti fyzickým osobám nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb.

Nová právna úprava vymedzuje odborného zamestnanca v previazanosti na vykonávanie alebo riadenie vykonávania odbornej činnosti podľa § 16 zákona, alebo na vykonávanie špecifických činností priamo orientovaných na prijímateľa sociálnej služby, ktoré tento zákon upravuje v § 61 ods. 9 a ktorými sú liečebno-výchovná starostlivosť, psychologická, či špeciálno-pedagogická starostlivosť a ktoré sú realizované v záujme uspokojovania špecifických individuálnych potrieb cieľových skupín prijímateľov sociálnej služby.

Od 1. januára 2018 nadobudla účinnosť novela zákona o sociálnych službách, konkrétne zákon č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia aj niektoré články v zákonoch a niektoré zákony týkajúce sa právnej úpravy poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb a jej úhrady v týchto zariadeniach.

Z dôvodu vyššie uvedených zmien v zákonoch o sociálnych službách za najvýznamnejšie činitele ovplyvňujúce kvalitu poskytovaných služieb v obci považujeme nasledovné:

- zavedenie štandardov do sociálnych služieb,
- individuálna práca s prijímateľom, tvorba individuálnych plánov rozvoja osobnosti,
- deinštitucionalizácia, zotrvanie občana v prirodzenom rodinnom prostredí,
- deinštitucionalizácia, znižovanie kapacít zariadení sociálnych služieb,
- stanovenie počtu odborných zamestnancom na počet prijímateľov,
- zavedenie programu supervízie,
- prijímanie kvalifikovaného personálu do sociálnych služieb s dôrazom na celoživotné vzdelávanie,
- zákaz používania prostriedkov netelesného a telesného obmedzenia,
- poskytovanie iných služieb na zvýšenie kvality služieb,
- tvorba komunitných plánov a koncepcií rozvoja sociálnych služieb v regióne,
- zavedenie systému manažérstva kvality,

- budovanie komunitného centra, denného stacionáru pre seniorov,
- budovanie komunitného centra pre ohrozené skupiny obyvateľov.

K základným kritériám a cieľom obce pre určenie kvality sociálnych služieb je poskytovanie takých služieb, ktoré udržujú, podporujú, umožňujú, rozvíjajú fungovanie užívateľa v prirodzenom rodinnom prostredí a v prirodzenej sieti sociálnych vzťahov. Ide o také sociálne služby, ktoré preferujú jeho zotrvanie v komunite napr. tým, že sociálna služba „ide“ za jej užívateľom, je zameraná na sanáciu sociálneho prostredia a v nevyhnutných prípadoch (ak občan nemá inú možnosť iba užívať služby mimo prirodzeného prostredia) garantuje minimálny zásah do jeho sociálnych väzieb a napomáha mu v návrate do komunity. Z foriem sú z hľadiska kvality preferované terénne služby, prípadne ambulantné služby.

Nová legislatíva v sociálnej oblasti, konkrétne zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s účinnosťou platný od 1.1.2023 kladie zvýšené nároky na profesionalitu a taxatívne stanovuje kvalifikačné predpoklady pre pracovníkov v priamom kontakte s prijímateľom. Kľúčovým zamestnancom v priamom kontakte s prijímateľom je sociálny pracovník, ktorý by mal spĺňať podmienku absolvovania minimálne bakalárskeho štúdia v odbore sociálna práca.

1.3 Úlohy a kompetencie obce v zmysle novely zákona o sociálnych službách

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa aj *oblasti sociálnych služieb*. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. – Obec

- a) vypracúva, schvaľuje KPSS vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu.

Obec je povinná poskytovať, alebo zabezpečovať poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a to osobám, ktoré sú odkázané na sociálnu pomoc v núdzi, prípadne obec musí konať v prípade potrebnej podpory rodiny s deťmi, prepravnej, opatrovateľskej služby, konať sociálnu službu v zariadení podporovaného bývania a pod. Miestna príslušnosť obce podľa § 92 odsekov 2 a 3 spravuje podľa miesta poskytovania sociálnej služby poskytovateľom sociálnej služby, spracováva osobné údaje v rozsahu potrebnom na rozhodovanie v konaní a pri vyhotovení posudku o odkázanosti, alebo v prípade poskytovania sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou. Obec musí viesť potrebnú evidenciu podľa § 80 písm. q).

Obec je povinná zabezpečovať odľahčovaciu službu, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a poskytovať základné sociálne poradenstvo. Obec môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby a to podľa § 12, uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy.

Obec musí schvaľovať aj finančný príspevok potrebný na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby. Obec je povinná zriaďovať, zakladať a kontrolovať nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár.

Ďalej obec môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona, môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78 a ods. 4 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a obec kontroluje hospodárenie ako sa nakladá s finančným príspevkom.

Obec tiež kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie, vedie evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, vedie evidenciu rozhodnutí podľa písmena c), evidenciu prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode, vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu, poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovania administratívnych zdrojov.

Obec by mala uhrádzať poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu. Obec môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d).

1.4 Účastníci procesu komunitného plánovania

Do procesu KPSS obec Rudno nad Hronom chce zapájať a osloviť viacerých občanov z obce. Do procesu komunitného plánovania bol zapojený starosta obce Rudno nad Hronom, ktorý predložil návrhy svojim poslancom na schválenie a pripomienkovanie.

Na to, aby KPSS bol úspešný, je potrebná vzájomná spolupráca všetkých zúčastnených prvkov a subjektov v obci.

V procese komunitného plánovania je potrebné v budúcnosti riešiť vytvorenie pracovnej skupiny, ktorá bude pozostávať napr. z poslancov obce a z odborne spôsobilých osôb, ktorí budú identifikovať potreby užívateľov komunitného plánovania.

Užívateľom sociálnych služieb je obyvateľ komunity – čiže obyvateľ obce Rudno nad Hronom. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi subjektmi v pracovnej skupine i v celej organizačnej štruktúre plánovania, či už pri tvorbe alebo realizácii bude tvoriť hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb a pre úspešné plnenie vytýčených cieľov rozvoja. Účastníkov komunitného plánovania dokumentuje nasledovná tabuľka.

Účastníci KP	
Zadávatel'	Obec Rudno nad Hronom - v súčasnosti rozhoduje o potrebe tvorby KPSS a schvaľuje výstupy. Je hlavným garantom a koordinátorom realizácie.
Autori	Všetky subjekty komunity, ktoré sú nejakým spôsobom zainteresované v oblasti sociálnych služieb ak majú záujem a vôľu, môžu sa k KPSS vyjadriť.
Spracovatelia	Obec plní úlohu odborného garanta spracovania a zároveň vystupuje ako subjekt zabezpečujúci logistiku a administratívu spracovania, zabezpečuje aj facilitačnú funkciu, t.j. prístup ku spoločenskému konsenzu komunity.
Realizátori	Dotknuté subjekty komunity podľa prijatých úloh komunitného plánu a realizačných nástrojov.
Užívatelia	Občania - obyvatelia komunity a poslanci OcÚ pripomienkujú výstupy, vyjadrujú svoju spokojnosť, nespokojnosť s formou, mierou a obsahom realizácie a fungovania výstupov a ich prvkov v sociálnej praxi .

Účastníkmi právnych vzťahov podľa tohto zákona sú:

- prijímateľ sociálnej služby a poskytovateľ sociálnej služby,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky,
- obec,
- vyšší územný celok,
- partnerstvo,
- iná osoba, ktorej vznikajú práva a povinnosti podľa tohto zákona pri poskytovaní sociálnej služby.

Podmienkou úspešného procesu plánovania je vždy vzájomná spolupráca všetkých zúčastnených a dotknutých prvkov a subjektov. Spolupráca riadenia plánovacích a realizačných procesov môže priniesť nezanedbateľné profity, hlavne z vonkajších zdrojov.

Členovia pracovnej skupiny (z obecného zastupiteľstva) riešia jednotlivé oblasti ako celok tak, ako sú identifikované potreby užívateľov. Užívateľom služieb je obyvateľ komunity – obce Rudno nad Hronom. Dostatočná komunikácia a spolupráca medzi subjektmi v pracovnej skupine i v celej organizačnej štruktúre plánovania, či už pri tvorbe alebo realizácii vytvoria spoločne za týchto podmienok hlavný predpoklad pre rozvoj sociálnych služieb, čiže plán úspešného naplnenia vytýčených cieľov rozvoja.

1.5 Fázy komunitného plánovania

Komunitné plánovanie v obci Rudno nad Hronom pozostáva z jednotlivých krokov a to nasledovne:

- informovanie širokej verejnosti o procese prípravy návrhu KPSS a o možnosti zapojenia sa do komunitného plánovania (marec 2023),

- analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov na základe terénneho prieskumu (február 2023),
- určenie vízie, cieľov a priorít v sociálnej oblasti podľa cieľových skupín a rozpracovanie opatrení a aktivít (marec 2023),
- pripomienkovanie návrhu KPSS (marec 2023),
- zapracovanie pripomienok, finalizácia KPSS a jeho schválenie obecným zastupiteľstvom (marec, prípadne apríl 2023),
- monitoring, vyhodnotenie a aktualizácia KPSS (priebežne podľa potreby 2023 – 2028).

1.6 Legislatívny rámec komunitného plánu a komunitného rozvoja sociálnych služieb

V zmysle ustanovenia § 82 ods.1 zákona o sociálnych službách, obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa novelizovaného zákona z obdobia 1.1.2023, zameriava sa na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu a to za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

V súvislosti s tým a v súlade s ustanovením § 83 ods.1 zákona o sociálnych službách obec vypracováva nový aktualizovaný KPSS v spolupráci s inými poskytovateľmi ako aj prijímateľmi sociálnych služieb v jej územnom obvode.

KPSS vychádza najmä zo zákona o sociálnych službách, no pri jeho tvorbe a následnej aplikácii v praxi nie je možné z procesu jeho tvorby vylúčiť súvisiace právne predpisy v oblasti sociálnej starostlivosti o občanov.

Vyšší územný celok (VÚC) vypracúva „Koncepciu rozvoja sociálnych služieb“ v spolupráci s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v územnom obvode a s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.

Obec vypracúva a schvaľuje KPSS na základe „Národných priorít rozvoja sociálnych služieb“, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Obec určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie.

Obec rieši všetky potrebné náležitosti najmä čo sa týka i zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, ako aj zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Obsahová štruktúra komunitného plánu je daná zákonom o sociálnych službách v zmysle ustanovení § 83 ods. 5 a je v návrhu zohľadnená a zapracovaná. Materiál je otvorený a svojou štruktúrou riešený tak, aby bolo možné kedykoľvek do neho zapracovať prípadné zmeny alebo nové poznatky.

Sociálne služby v Slovenskej republike sa od roku 2009 poskytujú v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2009 (s výnimkou vybraných ustanovení zákona, ktoré mali nadobudnúť účinnosť 1. januára 2011 a ďalších noviel, ktoré nadobudli svoju účinnosť v roku 2023).

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách prvýkrát v samostatnom právnom predpise upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých

cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, zvyšovať sociálne služby v sociálnej starostlivosti a ostatnými činnosťami a to svojimi vyššie spomínanými novelami, ktoré sa ustanovili v roku 2018 a neskôr v roku 2023.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách upravuje aj vzdelávanie v sociálnych službách a udeľovanie akreditácie na vykonávanie vzdelávacích programov a odbornej činnosti. Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti pri uvedených službách taxatívne vymedzené. Poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby.

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku. Zákon však umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. na báze zisku. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené, a to na sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby. S účinnosťou od 1. januára 2014 bola lekárska posudková činnosť nahradená zdravotnou posudkovou činnosťou, na základe ktorej sa určuje odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu.

Právna úprava rieši poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb priamo sestrami, t. j. zamestnancami týchto zariadení a zároveň upravuje poskytovanie sociálnej služby v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti.

Nová právna úprava viditeľne okresala doterajšie znenie ustanovenia § 22 a to ošetrovateľskú starostlivosť v zariadeniach podľa § 35, § 36, § 38 a § 39, podmienky jej poskytovania, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré upravujú osobné predpisy. Tieto úpravy sa týkajú zariadení: zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domovov sociálnych služieb a špecializovaných zariadení.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách pri registrácii zrovnoprávňuje poskytovateľov sociálnych služieb nakoľko tieto môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V osobitnej časti zákona je upravené financovanie neverejných poskytovateľov za splnenia zákonom stanovených podmienok. Pri vybraných druhoch sociálnych služieb sa ustanovuje povinnosť obce alebo vyššieho územného celku, v závislosti od ich pôsobnosti, poskytovať neverejnemu poskytovateľovi vo vopred dohodnutom rozsahu finančné prostriedky vo forme finančného príspevku pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby

vo výške stanovenej v prílohe zákona a finančného príspevku na prevádzku, ak ho požiadali o zabezpečenie tejto sociálnej služby.

Zavádza sa viacúrovňové plánovanie – „*Koncepcie rozvoja sociálnych služieb*“ na úrovni samosprávneho kraja a komunitné plány na úrovni miestnej samosprávy. KPSS obcí a Koncepcie rozvoja sociálnych služieb VÚC vychádzajú z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb vypracovaných a zverejnených MPSVR SR s cieľom plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám fyzických osôb a vychádzali z analýzy skutkového stavu poskytovania sociálnych služieb.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách upravuje výkon dohľadu nad dodržiavaním tohto zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov pri poskytovaní sociálnych služieb, ktorý vykonáva MPSVR SR.

Nízkoprahovú sociálnu službu možno poskytovať pre deti a rodinu v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. b) a jej rodine a to v rámci sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie a preventívnej aktivity. V zariadení núdzového bývania sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, na upratovanie, pranie, údržbu bielizne a šatstva, alebo prostredie pre záujmovú činnosť.

Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu do 7 rokov jeho veku, ak je jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa sa poskytuje sociálne poradenstvo a preventívna aktivita. Sociálne služby sa týkajú aj riešenia nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, alebo nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Okrem iného sa poskytuje opatrovateľská služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby a ktorej stupeň odkázanosti je najmenej II. podľa prílohy č. 3, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovateľská služba tlmočnickej služby, alebo sociálna služba je poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím ako sprostredkovanie osobnej asistencie.

Posudková činnosť na účely poskytovania sociálnej služby je obsiahnutá § 48. Rozoznáva sa **zdravotná a sociálna posudková činnosť**. Posudkovou činnosťou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím., alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý je odkázaný na sociálnu službu.

Zdravotnú posudkovú činnosť posudzuje zdravotnícky pracovník, ktorý spolupracuje so sociálnym pracovníkom obce alebo vyššieho územného celku tak, aby výsledky posúdenia podľa odseku 10 neboli v rozpore s výsledkami sociálnej posudkovej činnosti podľa § 50 ods. 7. Sociálne služby poskytujú podporné služby a to odľahčovaciu službu, alebo sociálne poradenstvo v dennom centre, alebo sociálna služba sa zameriava na podporu samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti a to u osoby, ktorá nie je schopná sama o seba postarať sa v domácnosti, alebo zapojiť sa do normálneho pracovného života.

Poskytovateľ sociálnej služby uvedený v § 3 ods. 3 a 5 môže poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra, ktorý vedie vyšší územný celok; to sa nevzťahuje na poskytovanie základného sociálneho poradenstva ako samostatnej odbornej činnosti obcou alebo vyšším územným celkom. Osoba, ktorá žiada o zápis do registra musí byť

osoba bezúhonná, musí byť štatutárnym orgánom právnickej osoby, ktorá žiada o zápis do registra, musí byť osoba bezúhonná, spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a osoba odborne spôsobilá na poskytovanie sociálnej služby.

Verejný poskytovateľ sociálnej služby určuje sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a platenia zmluvou podľa § 74 ods. 7 písm. h.). Ekonomicky oprávnené náklady podľa odsekov 2 a 3 sú náklady poskytovania sociálnej služby na činnosti vedené v § 16 až 18, ktoré je pre poskytovaný druh sociálnej služby povinný vykonávať, zabezpečovať ich vykonávanie alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie. Poskytovateľ sociálnej služby poskytuje sociálnu službu na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (viď. § 74).

Tretia hlava zákona o sociálnej starostlivosti v § 75 uvádza, že obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk. Obec je povinná poskytovať aj finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, pri poskytovaní sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytnutie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadal vyšší územný celok a poskytuje sociálnu službu v zariadení, ktorým je útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, alebo ak sa jedná o tlmočnícku službu, sociálnu službu v integračnom centre a pod. V súlade so zákonom o sociálnych službách obec vypracúva a schvaľuje KPSS a to na základe „*Národných priorít rozvoja sociálnych služieb*“, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

1.7 Prínos komunitného plánovania sociálnych služieb

Prínosom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- zapojenie všetkých účastníkov systému sociálnych služieb (užívateľov ako aj blízkych poskytovateľov, objednávateľov) do prípravy a uskutočňovania plánu sociálnych služieb a zvýšenie podielu občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia, zvýšenie miery zapojenia občanov do diania v meste, zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb a rozšírenie ich ponuky,
- zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám, reagovali na miestne odlišnosti,
- zvyšovanie efektivity investovaných finančných prostriedkov,
- rozširovanie potrebných sociálnych služieb a ich kvality,
- podporovanie dialógu a spolupráce medzi obyvateľmi, zvyšovanie pocitu príslušnosti ku komunite, získavanie nových ľudských a materiálnych zdrojov.

Nový systém plánovania rozvoja sociálnych služieb v obci Rudno nad Hronom bude predovšetkým:

- **komunitný** - v centre sociálnych služieb je klient so svojimi potrebami, ktorý sa v procese mení z pasívneho príjemcu a objektu poskytovania sociálnych služieb na

aktívny subjekt a rovnocenného partnera vo vzťahu k poskytovateľovi sociálnych služieb,

- **dostupný** - rešpektujúci možnosti komunity a potenciálnych klientov vo využívaní sociálnych služieb z hľadiska finančného, lokálneho a časového,
- **progresívny** - sociálne služby budú podliehať najnovším trendom, novým poznatkom vedy a výskumu, teórie a praxe v sociálnej oblasti,
- **flexibilný** - systém bude pružne reagovať na pôsobenie objektívnych vnútorných a vonkajších zmien,
- **komplexný a autonómny** – poskytované druhy sociálnych služieb budú reagovať na všetky sociálne udalosti a situácie klientov,
- **efektívny** - primeraná rovnováha zdrojových vstupov a účelnosti ich využitia,
- **integrovaný** - integrácia do sociálneho systému komunity a kompatibilita s ostatnými subsystémami,
- **transparentný** - zrozumiteľnosť a prehľadnosť s dobrou komunikáciou všetkých zainteresovaných,
- **univerzálny** - ciele sociálnych služieb budú kompatibilné vo vzťahu k cieľových skupinám a bude ich môcť využívať čo najširší okruh sociálnych skupín komunity.

1.8 Cieľové skupiny komunitného plánovania

Cieľovými skupinami sú:

- občania so sociálnymi a spoločenskými problémami,
- rómska komunita pokiaľ si to bude situácia v obci Rudno nad Hronom vyžadovať,
- seniori, čiže obyvatelia v postproduktívnom veku (najmä starší ako 60 rokov),
- občania so zdravotným postihnutím, ako aj rodiny, v ktorých žijú,
- sociálne ohrozené deti a mládež,
- rodiny a matky s deťmi.

1.9 Obsah Komunitného plánu sociálnych služieb

Obsahom Komunitného plánu sociálnych služieb je :

- analýza sociologických a demografických údajov,
- analýza požiadaviek prijímateľov a požiadaviek ďalších obyvateľov na rozvoj sociálnych služieb,
- analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,
- časový plán realizácie KPSS,
- monitoring- spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS.

2 VÝCHODISKOVÉ PODKLADY NA SPRACOVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

2.1 Národné priority rozvoja sociálnych služieb a ostatné východiskové dokumenty

Východiskovým podkladom pre spracovanie KPSS sú Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 (ďalej len „Národné priority“), ktoré predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb sú vypracované v súlade s pôsobnosťou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ako ústredného orgánu štátnej správy Slovenskej republiky pri poskytovaní sociálnych služieb ustanovenou § 79 ods. 1 písm. a) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a noviel (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách“) a Stratégiou deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike.

Národné priority reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb. Potvrdzuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnanosti.

Sociálne služby sa tak stávajú neoddeliteľnou súčasťou plnenia cieľov „Stratégie Európa 2030“. Národné priority reflektujú aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality. Vychádzajú z potrieb identifikovaných v národnom i európskom kontexte, s akcentom na dostupnosť a prístupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.

Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, si začínajú uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti na rovnakom základe.

Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je základným pilierom všetkých dokumentov, na ktorých sa zhodlo medzinárodné spoločenstvo štátov: Dohovor OSN o právach dieťaťa, Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení). Medzi ďalšie dôležité medzinárodné a národné dokumenty, na ktorých stavia tento materiál sú: Charta základných práv EÚ, Európska charta rodinne opatrovujúcich osôb, Európska charta práv a zodpovednosti starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť, Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 – 2024, Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030.

Národné priority majú ambíciu zachytiť všetky kľúčové trendy v rozvoji sociálnych služieb 21. storočia pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii odkázaných na pomoc a podporu inej tretej osoby, či pre jednotlivcov a rodiny, ktoré sa náhle ocitli v nepriaznivej (krízovej) životnej situácii a potrebujú pomoc. Ich príprava, prijatie, no najmä následná realizácia si vyžaduje dosiahnutie zhody všetkých zainteresovaných strán. Ide o zodpovedanie zásadných otázok, osobitne: Aké zmeny plánovať v štruktúrovaní ponuky služieb pre obyvateľov a akým spôsobom ich realizovať? Na základe čoho vybaviť dané územie potrebnými službami? Ako účelne a hospodárne sieťovať jednotlivé služby v záujme dosiahnutia čo najkomplexnejších a najefektívnejších ponúk pre uspokojenie potrieb ľudí?

Národné priority predstavujú výsledok spolupráce všetkých dôležitých aktérov. Širšia pracovná skupina, ktorá dokument pripravovala, bola zložená zo zástupcov obcí, samosprávnych krajov, organizácií zastupujúcich prijímateľov i poskytovateľov sociálnych služieb, rovnako bol zastúpený vedecko-výskumný sektor.

V rámci jeho prípravy bola vypracovaná SWOT analýza situácie v sociálnych službách, ktorá okrem iného identifikovala potrebu viacerých zásadných zmien v oblasti sociálnych služieb, osobitne v oblasti posudzovania odkázanosti na sociálne služby, proces prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, v oblasti financovania sociálnych služieb a rozvoja nových komunitných služieb. Už v súčasnosti sa ukazuje, že dosiahnutie takýchto zásadných zmien sa nezaobíde bez spracovania dokumentu, akým je Strategický rámec rozvoja sociálnych služieb do roku 2030 v SR. Tento materiál vypracuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Bude stanovovať dlhodobé ciele rozvoja sociálnych služieb v Slovenskej republike, ktoré budú tiež východiskom pre legislatívne úpravy právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnych služieb a pre zabezpečenie udržateľného financovania sociálnych služieb, vrátane vytvorenia takých finančných podmienok, ktoré budú motivovať a podporovať rozvoj a zavádzanie komunitných sociálnych služieb. Vytvorenie takéhoto strategického rámca bude súčasne nadväzovať na ďalšie kľúčové strategické dokumenty a rámce, osobitne pre oblasť rozvoja zdravotnej starostlivosti a inkluzívneho vzdelávania pre znevýhodnené skupiny obyvateľov. Iba v rámci medzisektorových strategických prienikov bude možné holisticky pristupovať k riešeniu nepriaznivej životnej situácie jednotlivcov a rodín v rozličných druhoch sociálnych rizikových situácií.

Ďalším významným nástrojom na dosahovanie požadovaných zmien bude naštartovanie a plnohodnotná implementácia systému hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb. Systém reaguje na trendy uplatňované v rámci EÚ a na dodržiavanie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v ľudsko-právnej oblasti. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa v súlade s kompetenciami stanovenými v zákone o sociálnych službách zameria na podporu poskytovateľov sociálnych služieb smerom k vytváraniu adekvátnych personálnych, prevádzkových a finančných podmienok výkonu hodnotenia, na vypracovanie metodického pokynu v oblasti hodnotenia a na vyškolenie hodnotiteľov/liek pre túto špecifickú kompetenciu.

2.1.1 Ciele národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky

2021 – 2030

Účelom dokumentu je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. V súlade s tým sú najskôr definované predpoklady pre rozvoj a následne samotné národné priority, vďaka ktorým by sa mal rozvoj reálne dosiahnuť. Národné priority sú vymedzené tak, aby boli harmonizovateľné so súvisiacimi legislatívnymi zámermi a iniciatívami vlády SR v referenčnom období.

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

Zdôvodnenie (legitimita): Ide o národnú prioritu, ktorá nadväzuje na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli dostatočne systémovo riešené a účinne napĺňané. Aj keď sa pri niektorých druhoch sociálnych služieb pôvodne vymedzených ako komunitné dosiahlo zvýšenie ich dostupnosti (zvýšený počet prijímateľov, poskytovateľov i vynaložených prostriedkov), vývoj v jednotlivých sektoroch sociálnych služieb bol nerovnomerný. V prípade, že niektoré druhy sociálnych služieb alebo odborných činností podporujúcich komunitný charakter intervencií, nebol podporený z európskych zdrojov, ani z finančného príspevku MPSVR SR, v priebehu rokov sa ich dostupnosť znižovala. Prioritné je preto naďalej podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. V súlade so zameraním NP1 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby komunitného charakteru do celkového systému financovania sociálnych služieb. Rovnako je potrebné nastaviť mechanizmy financovania samosprávy pre napĺňanie jej originálnych pôsobností v oblasti sociálnych služieb a podporiť samosprávu k vytváraniu funkčných zoskupení samospráv za týmto účelom.

Súčasťou NP1 je aj systémové uchopenie a realizácia transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb. Tieto sú doposiaľ v povedomí verejnosti (laickej i časti odbornej) spravidla chápané len ako „projektový produkt“, vzťahujú sa prakticky výlučne na veľkokapacitné zariadenia sociálnych služieb podmienené odkázanosťou, ktoré sa zapojili do národných projektov. K transformácii a deinštitucionalizácii sa pristupuje najmä v optike „opúšťania domovov sociálnych služieb a prechodu do domčekov“, bez ich dôslednejšieho vzťahovania k potrebe štrukturálnych zmien v celom systéme sociálnych služieb, dokonca v celom systéme verejných služieb poskytovaných najmä na úrovni komunity (zdravotnícke, prepravné, vzdelávacie, iné sociálne, komunikačné, stavebné a iné verejné služby). Transformácia, deinštitucionalizácia a prístupnosť nie sú dlhodobo dôsledne interpretované ako ľudsko-právna otázka, ktorej riešenie si vyžaduje systémové riešenia na rozličných úrovniach (národná, regionálna, miestna, organizačná, profesijná, na úrovni rodiny, atď.). Naplnenie NP1 nebude preto možné bez realizácie národnej kampane zameranej na presadzovanie rovnosti príležitostí pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením (z akýchkoľvek dôvodov a na akomkoľvek základe). Vychádzajúc z takéhoto poňatia sa bude NP1 vzťahovať ku všetkým cieľovým skupinám sociálnych služieb a ich sektorom, vrátane sektora sociálnych služieb krízovej intervencie, najmä pre ľudí bez domova a marginalizované komunity a osobitne rozvoja komplexných (pobytových aj poradenských) sociálnych služieb krízovej intervencie pre obete domáceho násillia.

NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

Zdôvodnenie (legitimita): Uvedená priorita nadväzuje na nenaplnenú prioritu z obdobia 2015-2020 a bezprostredne vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020-2024 (záväzok vlády SR vytvoriť novým zákonom o sociálnych službách upravený systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane jeho financovania). Priorita odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb. Pokračujúcou výzvou je poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín – napr. u starších osôb s pridruženými duševnými poruchami či u osôb s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom podmieneným kombináciou rozličných funkčných porúch. Osobitnou výzvou sa stáva zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti u cieľových skupín krízovej intervencie, napr. u osôb bez domova, s ohľadom na ich starnutie a zvyšujúcu sa incidenciu zdravotného postihnutia. V súlade so zameraním NP2 je potrebné explicitne zákonom zakotviť sociálne služby dlhodobej starostlivosti, vrátane zdrojov jej financovania.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

Zdôvodnenie (legitimita): Priorita vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevyklučujú (buď formálna – alebo neformálna; buď domáca – alebo pobytová, atď.), ale skôr dopĺňajú.

Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, že každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických „potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Osobitne to platí v prípade neformálnej starostlivosti poskytovanej neformálne opatrujúcimi osobami (najmä z okruhu blízkych), kde sa podpora doposiaľ realizovala takmer výlučne nástrojmi náhrady za stratu príjmu z dôvodu intenzívnej starostlivosti (peňažný príspevok na opatrovanie) a základného sociálneho a zdravotného poistenia zo strany štátu. Nenaplnila sa potreba podporovať túto cieľovú skupinu v oblasti podporných a odľahčovacích programov (služieb), zosúladovania starostlivosti a práce, ochrany v oblasti pracovno-právnej, dodatkového zdravotnej starostlivosti, v oblasti zvyšovania kompetencií v oblasti neformálnej starostlivosti (vzdelávania, tréningov, kurzov), technickej vybavenosti a podobne, pre jej kvalitné zabezpečovanie. Súčasťou naplňania tejto NP je aj posilnenie reálnych podmienok pre uplatňovanie práva osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby vybrať si druh a formu podpory/pomoci, prostredie a poskytovateľa starostlivosti/sociálnej služby prostredníctvom zavedenia príspevku na starostlivosť podľa stupňa odkázanosti.

NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

Zdôvodnenie (legitimita): Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru. Dôležitú úlohu v podpore zvyšovania kvality sociálnych služieb má výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb (ďalej len „hodnotenie kvality“). Predmetom a účelom hodnotenia kvality je poskytnúť u hodnotených subjektov (poskytovateľov sociálnych služieb), čo najobjektívnejší nezávislý obraz o skutkovom stave miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia a tým ich podporovať pri systematickom zabezpečovaní, udržiavaní a zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb.

V oblasti sociálnych služieb bude MPSVR SR naďalej pristupovať k zvyšovaniu kvality v sociálnych službách podporou a modernizáciou dodržiavania kvality poskytovanej sociálnej služby, hodnotenia kvality poskytovanej sociálnej služby a stimuláciou previazanosti a účinnosti kontrolných a dohliadacích pôsobností príslušných orgánov vo veciach sociálnych služieb.

2.1.2 Vývoj právneho rámca sociálnych služieb v rokoch 2015 - 2020

- V záujme podpory zosúladovania rodinného života a pracovného života sa zákonom č. 40/2017 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 1.3.2017 menil a dopĺňal zákon o sociálnych službách, vytvorili legislatívne podmienky na rozvoj sociálnych služieb na podporu rodiny s nezaopatrenými deťmi do troch rokov veku dieťaťa;
- viaceré významné zmeny sa prijali zákonom č. 331/2017 Z. z., konkrétne:
 - s účinnosťou od 30. 12. 2017 sa posunul výkon pôsobnosti MPSVR SR v oblasti hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb z 1.1. 2019 na 1.9.2019 so zámerom vytvoriť dostatočný časový priestor pre odbornú a organizačnú prípravu na túto činnosť;
 - od 1.1.2018 sa stali účinnými tieto zásadné úpravy:
- v súlade so záväzkom vyplývajúcim z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016 - 2020 sa zaviedla finančná podpora poskytovateľov sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou zo štátneho rozpočtu cestou poskytovania finančného príspevku zo strany MPSVR SR pre verejných (obecných) a neverejných poskytovateľov vybraných druhov sociálnych služieb; zároveň bol zavedený mechanizmus jeho valorizácie nariadením vlády SR za účelom zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb v zariadeniach podmienených odkázanosťou;
- v nadväznosti na predmetnú úpravu zanikla povinnosť vyššieho územného celku poskytovať neverejným poskytovateľom sociálnej služby vo vybraných zariadeniach podmienených odkázanosťou finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy;
- za účelom garancie práva na zabezpečenie základných životných podmienok osôb v krízovej životnej situácii poskytnutím prístrešia sa upravilo poskytovanie finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby z rozpočtovej kapitoly MPSVR SR;

- ustanovila sa povinnosť obce poskytovať finančný príspevok na prevádzku neverejnému poskytovateľovi terénnej sociálnej služby krízovej intervencie;
- ustanovila sa povinnosť vyššieho územného celku poskytovať finančný príspevok na prevádzku neverejnému poskytovateľovi služby včasnej intervencie, keďže ide o sociálnu službu zameranú na prevenciu vzniku nepriaznivých dôsledkov zdravotného postihnutia dieťaťa na jeho sociálne začlenenie, rovnako na začlenenie jeho rodiny;
- novo sa ustanovila povinnosť vyššieho územného celku poskytovať finančný príspevok na prevádzku neverejného poskytovateľa sociálnej služby - podpora samostatného bývania ako nástroja podpory samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti fyzických osôb, ich integrácie a zotrvania v prirodzenom rodinnom prostredí;
- s cieľom podpory procesu individualizácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb sa novým spôsobom pristúpilo aj k regulácii počtu miest, resp. počtu prijímateľov a prijímateľiek sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb zriadených od roku 2018;
- v snahe posilniť ekonomický status prijímateľov vybraných druhov terénnych a ambulantných sociálnych služieb sa zvýšila výška povinného zostatku z príjmu prijímateľa po zaplatení úhrady za sociálnu službu (z dovtedajšej výšky najmenej 1,4 - násobku na 1,65 – násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu).
- zákonom č. 351/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, sa s účinnosťou od 1. 1. 2018 posilnilo uplatňovanie mechanizmu viaczdrojového financovania sociálnych služieb; za ustanovených podmienok sa upravilo poskytovanie paušálnej platby za ošetrovateľskú starostlivosť vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, a to v rámci ustanoveného limitu minimálneho počtu určených lôžok na paušálnu úhradu za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti;
- zákonom č. 280/2019 Z. z. sa prijali tieto zmeny:
 - s účinnosťou od 1. 10. 2019 sa upravili podmienky finančnej podpory neverejných poskytovateľov z rozpočtov obcí a vyšších územných celkov pri poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby; výška tohto finančného príspevku sa neznižuje o príjem z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia a o skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za sociálnu službu poskytovanú neverejným poskytovateľom;
 - ako reakcia na nedostatok tlmočníkov sa s účinnosťou od 1. 1. 2020 nanovo ustanovili kvalifikačné predpoklady potrebné na vykonávanie tlmočenia v rámci tlmočnickej služby, kedy tlmočenie bude môcť vykonávať aj osoba, ktorá nie je tlmočníkom podľa osobitného predpisu, ale spĺňa kvalifikačné predpoklady ustanovené zákonom o sociálnych službách; – s účinnosťou od 1. 1. 2021, následne odloženou vzhľadom na zámer pripravovaných zmien v oblasti sociálnych služieb na 1.1.2022, sa zavádza informačný systém sociálnych služieb (IS SOCS), v ktorom budú zbierané a zhromaždené údaje tak, aby boli aktuálne, overiteľné a relevantné pre potreby zisťovania skutkového stavu v oblasti sociálnych služieb, skvalitňovania procesu strednodobého plánovania rozvoja sociálnych služieb a ich súvisiaceho spolufinancovania, a to na úrovni samosprávy aj štátu.

- v súvislosti s mimoriadnou situáciou vyvolanou šíriacim sa ochorením COVID-19 sa od apríla 2020 až do obdobia schválenia tohto dokumentu prijímali a vykonávali čiastkové legislatívne zmeny vybraných postupov a podmienok pri poskytovaní sociálnych služieb; cieľom zmien bolo zabezpečiť kontinuitu ich poskytovania aj v čase obmedzených možností plnenia povinností zo strany poskytovateľov sociálnych služieb, ale aj orgánov samosprávy so zameraním na ochranu života a zdravia aktérov sociálnych služieb (najmä prijímateľov a zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb) s účinnosťou limitovanou na obdobie trvania mimoriadnej situácie alebo po dobu bezprostredne po nej nasledujúcu (Prameň: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>).

3 PRÁVNÝ RÁMEC POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľom komunitného rozvoja, komunitnej práce a komunitného plánu sociálnych služieb je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze občana - fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Garantmi poskytnutia alebo zabezpečovania sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich delenej pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnych službách a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami, resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou alebo samosprávnym krajom alebo následne u iného verejného alebo neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené od 1.1.2023 povinnosti poskytovateľa sociálnej služby, Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že tieto činnosti sú taxatívne vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia je možné poskytovať aj samostatne, ale na základe oprávnenia a stanovených podmienok zákonom o sociálnych službách. Zároveň poskytovateľ sociálnych služieb môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje zákon, avšak všetky musia byť zamerané na zvyšovanie kvality sociálnej služby.

3.1 Sociálna služba

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku, avšak zákon umožňuje poskytovanie sociálnych služieb aj v rámci činností za účelom dosiahnutia zisku zo živnosti alebo podnikaním.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo iná činnosť, alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

Sociálne služby krízovej intervencie:

- *terénna sociálna služba krízovej intervencie,*
- *poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú nízkoprahové denné centrum, integračné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste a zariadenie núdzového bývania,*
- *nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.*

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- *pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,*
- *poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,*
- *služba včasnej intervencie.*

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- *poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,*
- *domáca opatrovateľská služba,*
- *prepravná služba,*
- *sprievodcovská a predčitateľská služba,*
- *tlmočnícka služba,*
- *sprostredkovanie tlmočníckej služby,*
- *sprostredkovania osobnej asistencie,*
- *požičiavanie pomôcok.*

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- *monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,*
- *krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.*

Podporné služby:

- *odľahčovací služba,*
- *pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,*
- *poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,*
- *podpora samostatného bývania,*
- *poskytovanie sociálnej služby v jedálni,*
- *poskytovanie sociálnej služby v práci,*
- *poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.*

3.2 Forma sociálnej služby

Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou, terénnou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

1. Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie.

2. Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí. Terénnu sociálnu službu možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktorých cieľom je predchádzať sociálnemu vylúčeniu fyzickej osoby, rodiny a komunity, ktoré sú v nepriaznivej sociálnej situácii. Terénne programy sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa zákona.

3. Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. Poskytovanie terénnej sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. Ak terénna sociálna služba alebo ambulantná sociálna služba nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu fyzickej osoby, poskytuje sa pobytová sociálna služba. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

Sociálnu službu možno poskytovať aj inou formou, najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

3.3 Pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb

Zákon o sociálnych službách v § 80 taxatívne upravuje pôsobnosť obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať a zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb a zriaďovať a zakladať zariadenia. Do pôsobnosti obce patria tieto druhy sociálnych služieb:

- sociálne služby krízovej intervencie:

- *nízkoprahové denné centrum,*
- *nocľaháreň,*
- *nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.*

- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- *pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.*

- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- *zariadenie pre seniorov,*
- *zariadenie opatrovateľskej služby,*
- *denný stacionár,*
- *opatrovateľská služba,*
- *prepravná služba.*

- podporné služby:

- *odľahčovacia služba.*

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

4 ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV OBCE RUDNO NAD HRONOM

4.1 Základná charakteristika obce Rudno nad Hronom a vymedzenie územia

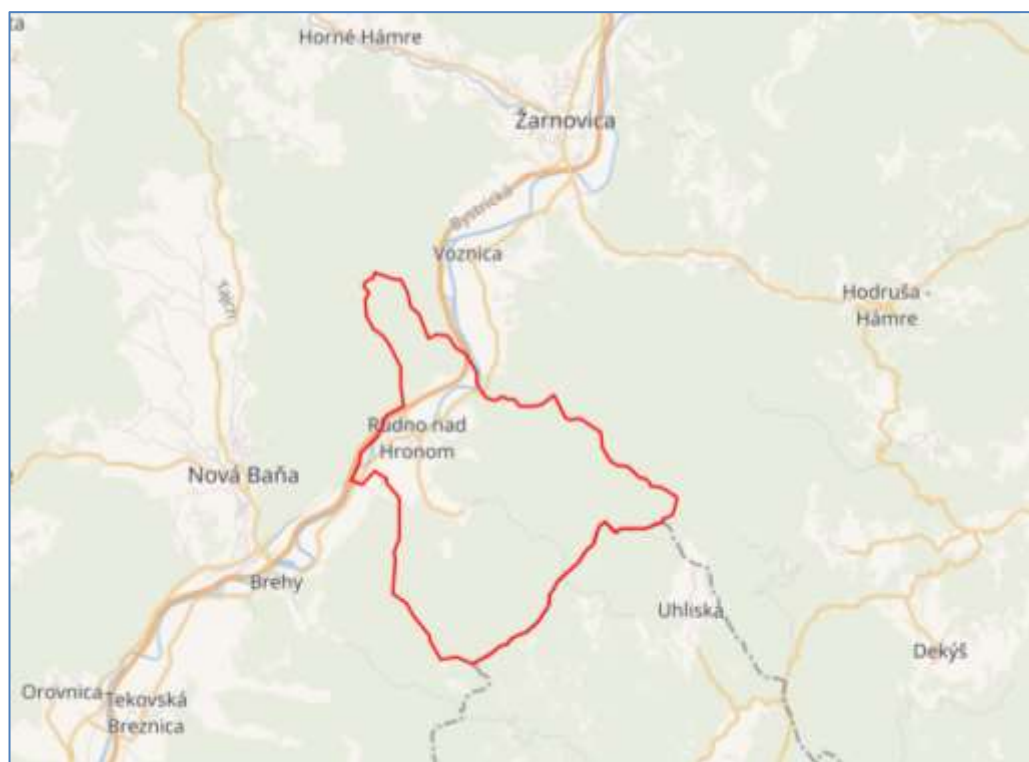
Základné údaje o obci: Obecný úrad Rudno nad Hronom č. 16
966 51 Rudno nad Hronom

- **Starosta obce:** PhDr. Marián Šurjanský
Telefón: +42145 6857008, 0905 995 051
Mail: starosta@rudnonadhronom.sk
- **Web:** rudnonadhronom@rudnonadhronom.sk
- **Referentka:** Katarína Beniaková
Telefón: 045/68 56 253
e-mail: referentka@rudnonadhronom.sk
- **Ekonomka:** Božena Beihoffner
Telefón: 045/68 56 253
e-mail: ekonomka@rudnonadhronom.sk

Administratívne začlenenie:

- **Štát:** Slovensko
- **Kraj:** Banskobystrický
- **Okres:** Žarnovica
- **Región:** Tekov
- **Mikroregión:** Nová Baňa
- **IČO:** 00320986
- **Počet obyvateľov:** 528 (Stav k 31.12.2021)
- **Hustota:** 27,39 obyv. na km²
- **Rozloha:** 19,28 km² (1928 ha)
- **Nadmorská výška obce:** 220 m n. m.
- **Súradnice:** 48°25'12" S 18°41'10"V
- **Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku:** 1147
-

Celá obec Rudno nad Hronom patrí pod mikroregión Novej Bane. Mikroregión Nová Baňa zahŕňa územie mesta Nová Baňa a obce ako sú: Brehy, Hronský Beňadik, Malá a Veľká Lehota, Orovnica, Rudno nad Hronom, Tekovská Breznica a Voznica. Celková rozloha obce je 1928 ha (obrázok 1).

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Rudno_nad_Hronom#/map/0

Obrázok 1: Kataster obce Rudno nad Hronom

Obec Rudno nad Hronom sa nachádza v Banskobystrickom kraji, v okrese Žarnovica. Zemepisné súradnice stredu obce sú: 48° 25' 12'' s. z. š., 18° 41' 10'' v. z. d. Katastrálne územie obce susedí s nasledovnými obcami: S- Žarnovica, SV- Voznica, SZ- Nová Baňa, JZ- Brehy (všetky patria okres Žarnovica), JV- Uhľiská (Nitriansky kraj, okres Levice). Obec leží vo výhodnej polohe medzi mestami Nová Baňa (5 km JZ) a Žarnovica (7 km SV). Vzdialenosti iných vybraných miest sú: Žiar nad Hronom (26 km), Banská Bystrica (64 km), Banská Štiavnica (23 km), Partizánske (47 km), Levice (33 km), Zlaté Moravce (28 km), Nitra (58 km). Najvyšším bodom katastra je vrch Veľký Žiar (855,8 m n.m.), najnižším hladina Hrona (okolo 200 m n. m.).

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

4.2 Demografická charakteristika

4.2.1 Obyvateľstvo

Počet obyvateľov v obci Rudno nad Hronom v rokoch 2015 až 2021 dokumentuje tabuľka 1.

Tabuľka 1 Počet obyvateľov v obci Rudno nad Hronom v rokoch 2015 – 2021

Názov obce/ rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rudno nad Hronom spolu celkový stav obyvateľov:	517	527	531	543	548	561	528

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

V obci Rudno nad Hronom v roku 2015 žilo spolu 517 obyvateľov, v roku 2016 spolu 527 obyvateľov, v roku 2017 spolu 531 obyvateľov, v roku 2018 spolu 543 obyvateľov, v roku 2019 spolu 548 obyvateľov, v roku 2020 spolu 561 obyvateľov a v roku 2021 spolu 528 obyvateľov (stav k 31.12.2021).

Tabuľka 2 dokumentuje počte mužskej populácie v obci v rokoch 2015 až 2021.

Tabuľka 2 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva – muži v rokoch 2015 – 2021

Názov obce/ rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rudno nad Hronom spolu muži:	248	254	251	258	265	278	256

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

V obci Rudno nad Hronom ku koncu roka 2021 bývalo spolu 256 mužskej populácie. Nasledujúca tabuľka 4 zobrazuje ženskú populáciu.

Tabuľka 3 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva – ženy v rokoch 2015 – 2021

Názov obce/ rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rudno nad Hronom spolu ženy:	269	273	280	285	283	283	272

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

Z tabuľky 3 je zrejmé, že v obci Rudno nad Hronom ku koncu roka 2021 žilo spolu 272 žien.

Porovnanie stavu obyvateľstva medzi mužmi a ženami

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

Obrázok 2 Porovnanie stavu obyvateľstva medzi mužmi a ženami

Z obrázka 2 môžeme vidieť, že v obci prevláda ženská populácia nad mužskou (stav k 31.12.2021).

4.2.2 Dynamika obyvateľstva

Dynamika obyvateľstva predstavuje:

- rozdiel medzi počtom narodených a počtom zomretých → prirodzený prírastok a prirodzený úbytok.
- zahŕňa hlavne populačné procesy akými sú pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita).

Mechanický pohyb tvorí priestorový pohyb obyvateľstva. Môže ísť o pohyb trvalý alebo dočasný, legálny, dobrovoľný, môže ísť o pohyb nútený alebo spôsobený z iných príčin ako napr. dôvodom môžu byť príčiny ekonomické, politické, náboženské. Inokedy sa jedná o pohyb individuálny alebo masový, ktorý predstavuje pohyb na dlhšie vzdialenosti.

Migrácia predstavuje sťahovanie obyvateľov. Znamená to, že obyvateľ mení trvalé bydlisko. V inom prípade migráciu spôsobujú trvalé zmeny v priestorovom rozmiestnení obyvateľstva. Môže ísť o emigráciu (odšťahovanie) alebo o imigráciu (príšťahovanie). Emigračné zmeny väčšinou spôsobujú náhle zmeny prírodného prostredia, ekonomické zmeny (nedostatok zamestnania), imigračné faktory (lacná pôda) a pod. Medzi časté dôsledky emigrácie patrí napr. strata obyvateľstva, zníženie pôrodnosti, sobášnosti a pod. Medzi dôsledky imigrácie patria napr. zvýšenie počtu obyvateľov, alkoholizmus alebo kriminalita.

Ak obyvateľ zmení bydlisko na určitý čas, pričom miesto jeho trvalého bydliska sa nemení ide o dočasnú zmenu pohybu. Pravidelný pohyb obyvateľstva sa uskutočňuje za prácou, vzdelaním, rodinou a pod. Nepravidelný pohyb obyvateľov býva z dôvodov cestovania napr. v rámci cestovného ruchu, služobných ciest alebo ľudia cestujú za účelom rekreácie, oddychu, dovolenky a turizmu. Dynamiku obyvateľstva v obci Rudno nad Hronom dokumentuje tabuľka 4.

Tabuľka 4 Dynamika obyvateľstva v obci Rudno nad Hronom

Obec Rudno nad Hronom	Rok		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Prirodzený pohyb	narodení	3	9	8	6	6	7	7
		zomrelí	6	3	10	4	5	7	14
	Prirodzený prírastok		-3	6	-2	2	1	0	-7
	Migračné saldo		-4	4	6	10	4	13	-3
	Celk. prírastok		-7	10	4	12	5	13	-10
	Poč. obyvateľov spolu		517	527	531	543	548	561	528

Vysvetlivka: migračné saldo predstavuje rozdiel medzi počtom príšťahovaných a odšťahovaných

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

Z tabuľky 4 môžeme vidieť, že v obci sa do konca roka 2021 narodilo spolu 7 detí, zomrelo 14 obyvateľov. Prirodzený prírastok dosiahol hodnotu -7 (rozdiel medzi počtom narodených a zomretých). Migračné saldo (rozdiel medzi počtom príšťahovaných a odšťahovaných) dosiahlo hodnotu -3. Súčet prirodzeného prírastku obyvateľstva a migračného salda tzn. celkový prírastok obyvateľstva v obci Rudno nad Hronom bol -10 obyvateľov. Znamená to, že z obci sa viac obyvateľov vystaňovalo ako príšťahovalo v roku 2021. Celkový počet obyvateľov v roku 2021 bol nižší ako v roku 2020. Na tieto

zmeny vplýva to, že v obci je viac obyvateľov vyššieho veku a tým bola v obci zaznamenaná aj vyššia úmrtnosť. Na demografiu vplývala aj korona kríza a niektorí obyvatelia z obci sa sťahovali kvôli zamestnaniu a bývaniu.

4.2.3 Veková a pohlavná štruktúra

Veková štruktúra obyvateľstva sa vyjadruje aj zaradením obyvateľstva do vekových skupín prostredníctvom biologických, hlavných a produktívnych vekových skupín (Mládek, a i., 2021).

Pri vekovej a pohlavnej štruktúre sa zdôrazňuje pritom prepojenosť pohlavnej a najmä vekovej štruktúry s jednotlivými zložkami demografickej dynamiky. Tieto zložky sa navzájom kauzálne ovplyvňujú. Zastúpenie jednotlivých vekových skupín v populácii v súčasnosti je výsledkom pôsobenia vyššie uvedených procesov prirodzeného pohybu a zároveň nepriamo procesov, ktoré ich ovplyvňujú (Jurčová, 2003).

Pri pohľade na vekovú a pohlavnú štruktúru môžeme spozorovať negatívnu tendenciu vekového zloženia populácie, smerujúcu k znižovaniu počtu obyvateľov. Vo vekovej štruktúre v obci, čo sa týka porovnania počtu mužov so ženami môžeme vidieť, že tento stav nie je vyrovnaný a že vo vekovej štruktúre majú prevahu ženy (Tabuľka 5 a obrázok 3).

Tabuľka 5 Veková štruktúra v obci Rudno nad Hronom v roku 2021

Veková štruktúra obyvateľstva obce Rudno nad Hronom	Spolu Stav k 31.12.2021	Z toho muži	Z toho ženy
0 - 4	39	20	19
5 - 9	29	14	15
10 - 14	22	9	13
15 - 19	16	6	10
20 - 24	27	12	15
25 - 29	31	18	13
30 - 34	40	15	25
35 - 39	36	26	10
40 - 44	37	21	16
45 - 49	36	20	16
50 - 54	42	21	21
55 - 59	32	19	13
60 - 64	31	13	18
65 - 69	34	18	16
70 - 74	26	10	16
75 - 79	17	5	12
80 - 84	20	6	14
85 - 89	6	1	5
90 - 94	7	2	5
95 - 99	0	0	0
100+	0	0	0
Spolu	528	256	272

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

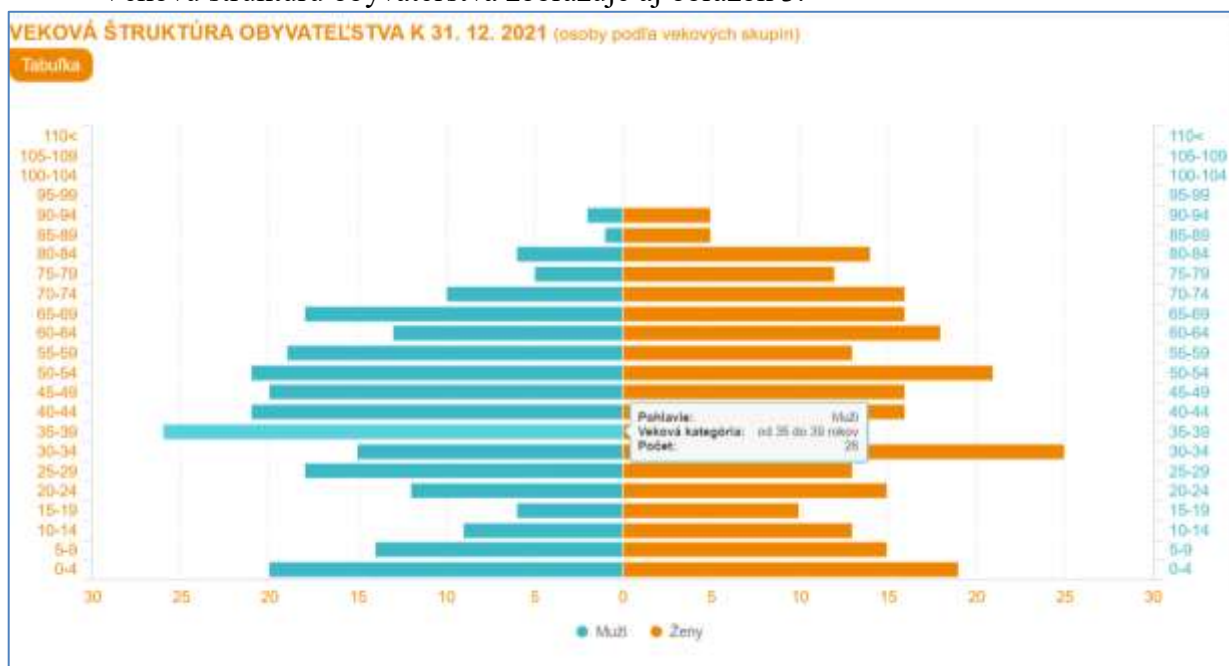
Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

Tabuľka 5 oboznamuje o vekovej štruktúre obyvateľstva v obci Rudno nad Hronom. V obci sa nachádza v produktívnom veku od 30 do 34 rokov spolu 25 ženskej

populácie a vo veku od 35 do 39 rokov spolu 26 mužskej populácie. Najviac obyvateľov obec má vo veku od 40 rokov do 79 rokov. V obci Rudno nad Hronom sa veku od 80 do 84 rokov dožilo spolu 20 obyvateľov, vyššieho veku od 85 do 89 rokov spolu 6 obyvateľov, veku od 90 do 94 rokov v obci žijú 7 obyvateľia s prevahou žien (5 obyvateľov) a veku od 95 a viac v obci nežije nikto. V obci vo veku od 0 do 10 rokov žije spolu 68 detí. Vo veku od 10 do 25 rokov žije spolu 65 mladistvých osôb. V najbližších rokoch sa očakáva, že v obci bude bývať viac mladších obyvateľov, nakoľko obec sa zamerala na rozvoj bývania v obci, čím umožňuje najmä mladým rodinám stavať rodinné domy a tým získava obec aj mladšiu populáciu. V rámci zvyšovania počtu menších detí, obec chce kapacitne posilňovať aj materskú škôlku. Obec má snahu udržať v obci čo najviac mladšiu populáciu a vytvárať im priestor aj v budúcnosti pre vlastné bývanie.

Vekovú štruktúru obyvateľstva zobrazuje aj obrázok 3.

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 3 Veková štruktúra obyvateľstva v obci Rudno nad Hronom
(stav k 31.12.2021).

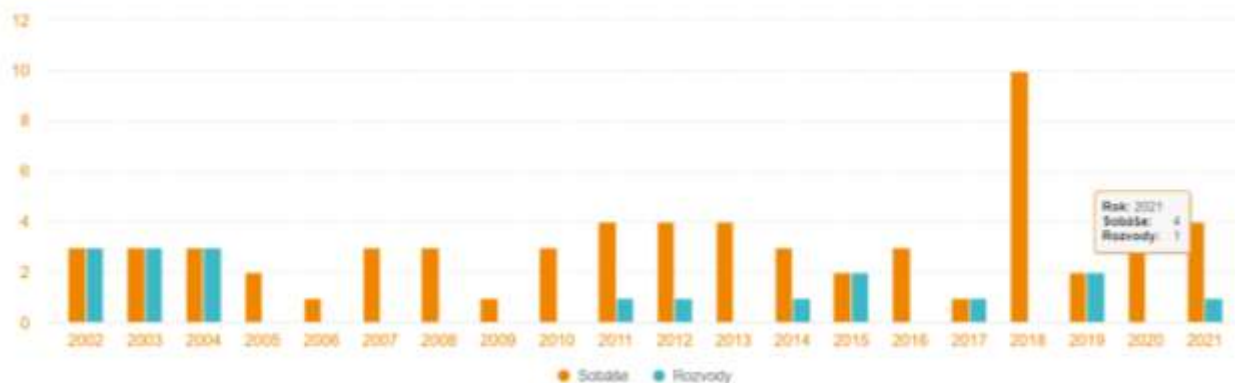
4.2.4 Sobášnosť a rozvodovosť

Z obrázka 4 môžeme vidieť, že v obci sa za posledný rok 2021 boli 4 sobáše a čo sa týka rozvodovosti, iba jedenkrát došlo k rozvodu manželov.

SOBÁŠE A ROZVODY

Tabuľka

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Vypracovala: Mgr. RNDr. Anna Štefanková, 2023

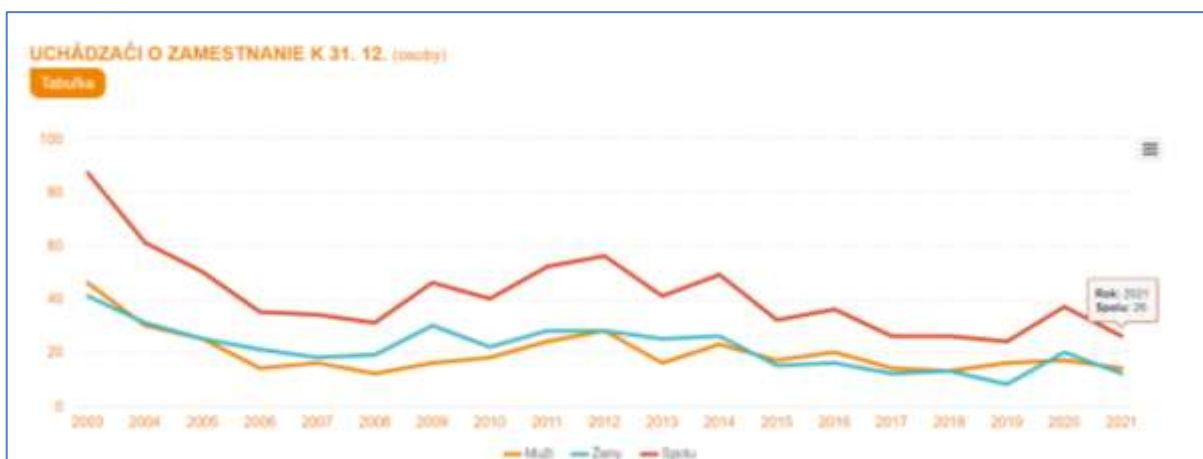
Obrázok 4 Rozvodovosť a sobášnosť

4.2.5 Zamestnanosť a nezamestnanosť

Na základe zmapovania zamestnanosti vieme usúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko pracuje dôchodcov a koľko sa nachádza v obci nezamestnaných obyvateľov. V minulosti boli ľudia žijúci v tejto obci prevažne samostatní, pretože v každej časti sa vyskytovalo niekoľko remeselníkov, robotníkov a hospodárov.

V dnešnej dobe sú vidiecke obce charakteristické nízkym počtom pracovných príležitostí a vysokým percentom dochádzania za prácou mimo mesta, okresu i mimo republiky. Priemerne za prácou dochádza vyše 65% obyvateľstva. V okresnom meste Žarnovica k nosným ekonomickým odvetviám patria hutnícky a strojársky priemysel. V súčasnej dobe sa v niektorých miestach rozvíja cestovný ruch (napr. obec Hodruša Hámre, Nová Baňa, Malá a Veľká Lehota), poznávací cestovný ruch a rekreačná činnosť, hlavne v okolí Dolnohodruškého a Hornohodruškého tajchu, nakoľko v tomto prostredí vznikajú hotely, wellness zariadenia a penzióny. V okresnom meste Žarnovica medzi dominantné odvetvia priemyslu, kde za prácou dochádzajú i obyvatelia z obce Rudno nad Hronom patria: Illichmann Slovakia s.r.o, Neumann Aluminium Fliesspreswerk Slovakia s.r.o, Berndorf Sandrik s. r. o., Knauf Insulation s. r. o., Metal Craft- Anton Král, Mestský podnik služieb, COOP Jednota Žarnovica s.d., CMK s.r.o, TUBEX SLOVAKIA s.r.o. a iné. Obyvatelia za prácou dochádzajú aj do mesta Nová Baňa, kde pôsobia podniky ako napr. Cortizo, Knauf Insulation s. r. o., TRISTONE FLOWTECH SLOVAKIA, s.r.o., výrobca plastových dielov pre automobilový priemysel, K – PLAST, výrobné družstvo, producent plastikárskych výrobkov, SC ZAMKON, s.r.o., spoločnosť, ktorá sa zaoberá zámočníckymi a zvaračskými prácami, výrobou a montážou železných konštrukcií, opravou technologických zariadení, ELMONT, s.r.o., výrobca elektroinštalácie materiálu, ELBA-H, spoločnosť vykonávajúca elektromontážne práce a zároveň zaoberajúca sa predajom elektroinštalácie materiálu a svietidiel, UNISTAV NB s.r.o. a iné spoločnosti.

Uchádzačov o zamestnanie zobrazuje obrázok 5.

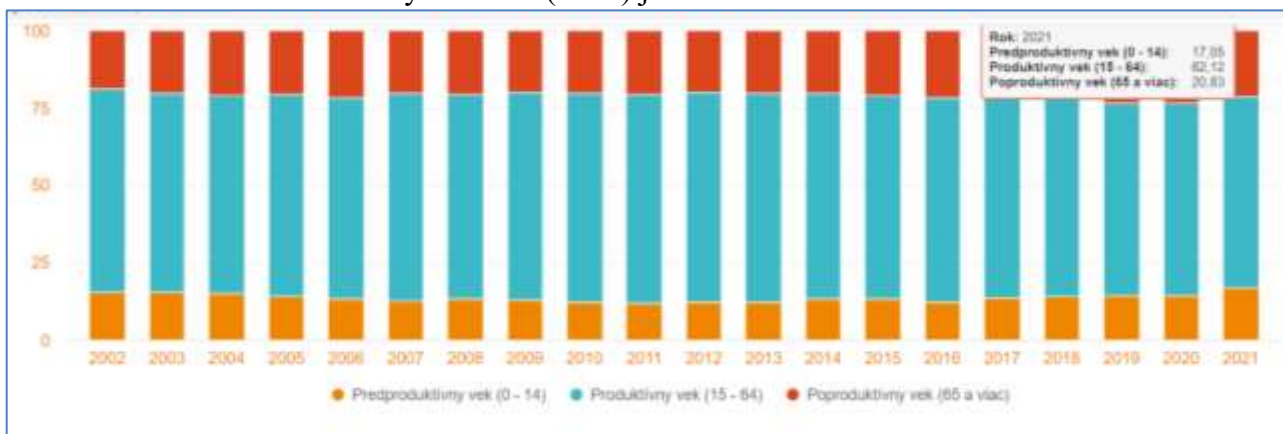

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 5 Uchádzači o zamestnanie z obce Rudno nad Hronom k 31.12.2021

Z obrázka 5 môžeme vidieť, že k 31.12.2021 sa o zamestnanie uchádzalo z obce spolu 26 obyvateľov, z toho tvorilo 14 mužov a 12 žien.

Ekonomická aktivita obyvateľstva (EAO) je zobrazená na obrázku 6.

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 6 EAO obyvateľov z obce Rudno nad Hronom k 31.12.2021

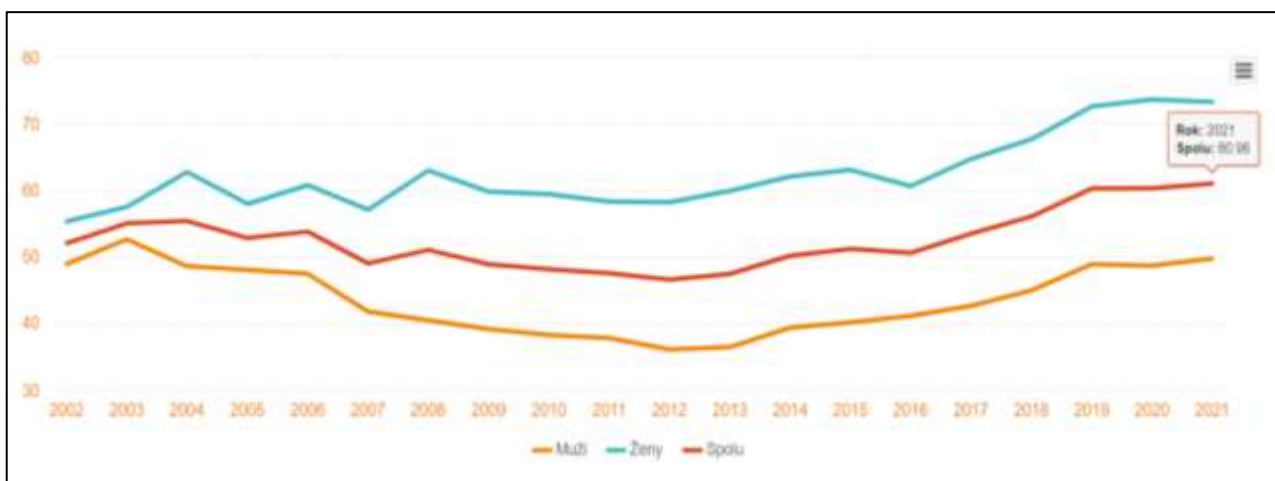
Z obrázka 6 môžeme vidieť, že v predproduktívnom veku od 0 do 14 rokov sa nachádza v obci 17,05 % EAO, v produktívnom veku od 15 do 64 rokov spolu 62,12 % EAO a v poproduktívnom veku od 65 rokov a viac spolu 20,83% obyvateľov.

Index ekonomického zaťaženia

Index ekonomického zaťaženia predstavuje počet osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku. Zobrazuje ho obrázok 7 v príslušných percentách (%).

Komunitný plán sociálnych služieb obce Rudno nad Hronom na roky 2023 – 2028

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 7 Index ekonomického zaťaženia obyvateľstva obce Rudno nad Hronom

Index ekonomického zaťaženia osôb v predproduktívnom a poproduktívnom veku k osobám v produktívnom veku dosiahol úroveň 60,98%. Znamená to, že v obci je viac pracujúcich ako nepracujúcich obyvateľov.

Index starnutia

Počet osôb v poproduktívnom veku k osobám v predproduktívnom veku. Zvyčajne sa vyjadruje v percentách. Obrázok 8 oboznamuje o celkovom indexe starnutia obyvateľov v obci Rudno nad Hronom

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 8 Index starnutia (stav k 31.12.2021)

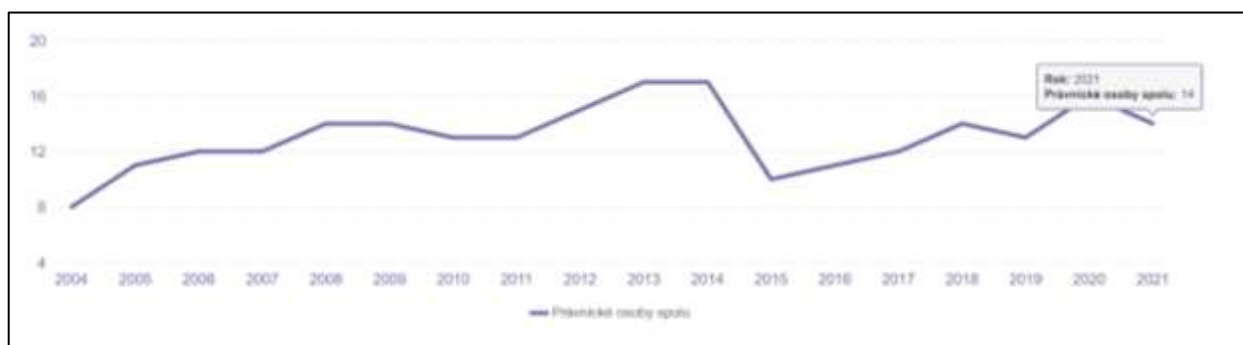
Z obrázka 8 môžeme vidieť, že index starnutia v obci dosiahol v roku 2021 spolu 122,22 %, čo je dosť vysoké percento. Na krajskej úrovni platí, že od začiatku nového milénia postupne dochádza vo všetkých administratívnych celkoch k nárastu počtu a podielu seniorov. Prognóza populačného vývoja v krajoch Slovenska do roku 2040 z hľadiska zastúpenia hlavných vekových skupín poukazuje na pokračovanie hlavných

vývojových trendov. Aj napriek určitému oživeniu reprodukcie v posledných rokoch však kohortné zmeny v reprodukčnom veku prinesú nielen výrazný pokles reprodukčnej základne, ale aj ďalšie zníženie zastúpenia detskej zložky. Predlžovanie života v kombinácii s presunom početných generácií zo 40. a 50. rokov do seniorského veku bude znamenať pokračovanie pomerne rýchleho nárastu podielu osôb vo veku 65 a viac rokov. Index starnutia v súčasnosti ukazuje, že už v polovici krajov Slovenska majú prevahu osoby vo veku 65 a viac rokov nad detskou zložkou (do 15 rokov). Rovnako o tom svedčí aj index starnutia v obci Rudno nad Hronom.

Právnické osoby v obci Rudno nad Hronom

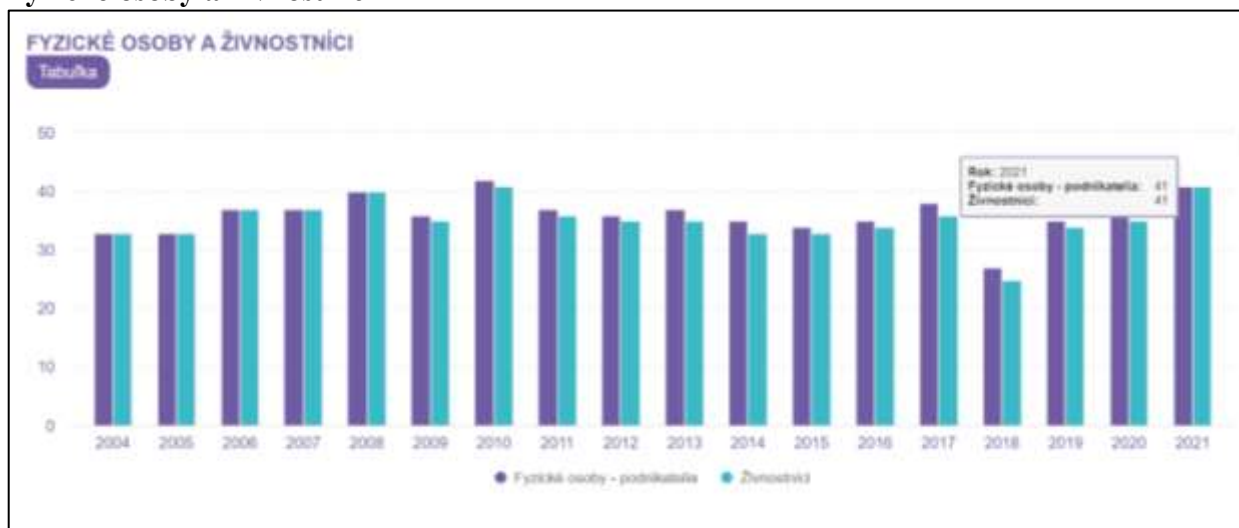
V obci pôsobí spolu 14 právnických osôb (viď. obrázok 9).

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 9 Počet právnických osôb v obci Rudno nad Hronom (stav k 31.12.2021)

Fyzické osoby a živnostníci

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Obrázok 10 Počet fyzických osôb a živnostníkov v obci Rudno nad Hronom (stav k 31.12.2021)

V obci v roku 2021 sa nachádzalo spolu 41 fyzických osôb- podnikateľov.

Nezamestnanosť

Nezamestnanosť je centrálnym, ale i osobným a ľudským problémom moderných spoločností. V štruktúre nezamestnaných presahuje nezamestnanosť žien, nezamestnanosť u detí a žiakov základných škôl a pomerne k nepriaznivým faktorom patrí aj pretrvávajúce dlhodobé nezamestnaných, čoho je dôsledok nielen transformačných zmien v spoločnosti, ale predovšetkým tu ide o pracovníkov zo zaniknutých spoločností a firiem. O zamestnanie z obce sa uchádzalo k 31.12.2021 spolu 25 obyvateľov, z toho 2 osoby tvorili občania so zdravotným preukazom (ÚPSVaR, pobočka Žarnovica).

4.3 Technická vybavenosť obce Rudno nad Hronom

4.3.1 Bytová a technická infraštruktúra obce

Obec Rudno nad Hronom plní primárne obytnú funkciu. Aktivity sekundárneho a terciárneho sektoru sú zastúpené len v minimálnej miere a to len v časti bývalého objektu JRD. Funkčné zónovanie je v štruktúre obce zreteľne vyprofilované. Voľné plochy pri bývalom JRD sa využívajú ako nové prevádzky priemyselnej a stolárskej výroby.

Návrh rozvoja obce aj do budúcnosti počíta s rozvojom obytnej funkcie a to výstavbou nových bytových jednotiek v obci zvyšovaním domového fondu. V rámci programového dokumentu k rozvojovým plochám patria plochy na Záhumní. V obci starosta obce sa snaží riešiť už viac ako 5 rokov majetkovo-právne vzťahy, zabezpečovať ich následný odkup a poskytovať pozemky mladým rodinám na výstavbu rodinných domov. V obci došlo k revitalizácii pietneho miesta a pamätníka padlých hrdinov, k výstavbe 26 nájomných bytov a v obci sa zlepšil aj stavebnotechnický stav domového fondu. V obci sa nachádzajú ešte staršie objekty, ktoré je potrebné zrevitalizovať, zmodernizovať.

Celá obec od roku 1952 je zelektifikovaná. V roku 1970 boli v obci postavené dve družstevné štorbytovky v časti Záhumnie. V roku 1982 bola postavená osem bytovka na Záhumní. V obci bola v roku 2016 prerobená stará budova základnej školy na desať bytových jednotiek.

V Rudne nad Hronom dochádza k majetkovému vysporiadaniu pozemkov formou obnovení dedičských konaní a k následnému scelovaniu pozemkov. Záujemcovia majú možnosť odkúpiť pozemky pre potreby individuálnej bytovej výstavby.

V obci bola v roku 1976 daná do prevádzky budova železničnej stanice. V obci v roku 1981 bol postavený Dom smútku, ktorý je v súčasnosti po rekonštrukcii. Most cez rieku Hron bol vystavený v roku 1981. Dnes si vyžaduje rekonštrukciu. V roku 2000 bola dokončená plynifikácia celej obce. V roku 2002 bola v obci postavená nová materská škola v časti Záhumnie. V obci v posledných rokoch došlo k rekonštrukcii vonkajších priestorov Obecného úradu a kultúrneho domu. Kultúrny dom si vyžaduje rekonštrukciu vnútorných priestorov. Pri vstupe do obce je situovaný obecný úrad s kultúrnym domom, v strede obce sa nachádza predajňa Jednota COOP a požiarna zbrojnica. Na okraji obce smerom na Novú Baňu je umiestnené ihrisko pre futbalistov a multifunkčné ihrisko. V kontakte s centrom obce je situovaný kostol, v strede sa nachádza cintorín a v obci nechýba na Záhumní materská škola. Zariadenie komerčnej občianskej vybavenosti (poštový úrad) sa nachádza v priestoroch obecného úradu. Ostatné služby sú dostupné v neďalekom meste Nová Baňa (zdravotníctvo, pobočky finančných inštitúcií, stredné školy

atď.). Zo sociálnych služieb obec Rudno nad Hronom nezabezpečuje opatrovateľskú službu. V prípade zvýšenia počtu obyvateľov aspoň o 15% by sa v budúcnosti mohol rozšíriť trhový priestor pre vznik ďalších služieb a zariadení maloobchodu.

Technickú vybavenosť obce dokumentuje tabuľka 6.

**Tabuľka 6 Technická vybavenosť obce Rudno nad Hronom službami
(stav k 31.12.2021)**

Technická vybavenosť	Obec Rudno nad Hronom/hodnota
kultúrny dom/osvetové stredisko	áno
obecný úrad	áno
predajňa potravinárskeho tovaru	áno 2 krát
pohostinné odbytové stredisko	nie
predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
predajňa pohonných látok	nie
kino	nie
pekáreň	nie
obecné múzeum	áno
dom smútku	áno
kostol/kaplnka	áno
farský úrad	áno
plyn	áno
vodovod	nie
kanalizácia a ČOV	áno 30%
základná škola	nie
materská škola	áno
verejná knižnica	áno
domov dôchodcov	nie
multifunkčné ihrisko	áno
poštový úrad	áno
hasičská zbrojnica	áno
turistické ubytovne	nie
zmenáreň	nie
bankomat	nie
internet	áno
lekáreň	nie
ihrisko	áno
kadernický salón	nie
večierka	nie

Zdroj: Obecný úrad Rudno nad Hronom
Spracovala: RNDr. Anna Štefanková, 2023

Školstvo v obci

Základná škola

V obci boli pôvodne dve školy rímsko - katolícka a obecná ľudová. Rímsko katolícka ľudová škola bola zriadená r.1804. Vyučovací jazyk do r.1907 bol slovenský a maďarský, od r.1907-1918 maďarský. Od r.1918 slovenský. Stavba obecnej ľudovej (tzv. novej) školy sa začala v apríli 1913 a dokončená bola v roku 1914. Do funkcie učiteľa bol zvolený rudniansky rodák Michal Valko. Počas jeho neprítomnosti, keď bol na vojenskej škole, zastupovali Izabela Schmannová a Emília Frišortová. V roku 1931 bola zriadená pri obecnej škole druhá trieda, v ktorej vyučovala Mária Jaburková. Učitelia základnej deväťročnej školy (1 až 5, neskôr 1 až 4 roč.) Pretože sa počet žiakov neustále znižoval, v roku 1977 bol štvrtý ročník presťahovaný na ZDŠ v Brehoch a v Rudne zostala len jednotriedna škola s 1., 2., 3. ročníkom. Vyučovala Augusta Chrappová. V školskom roku 1978/79 bolo prihlásených len 19 žiakov, preto odbor školstva ONV nariadil integráciu školy. Odvtedy základnú školu obec Rudno nad Hronom nemá zriadenú. Deti z obce navštevujú Základnú školu na Brehoch a Novej Bani.

Materská škola- Rudnianske sovičky

História materskej školy sa začína písať v roku 1945. Bola na rôznych miestach v obci a okolo roku 1952 bola definitívne umiestnená oproti kostolu v budove pôvodnej rímsko-katolíckej ľudovej školy. V roku 1958 sa začala generálna oprava tejto budovy a boli pristavané niektoré jej terajšie časti. Táto rekonštrukcia sa skončila 1.8.1959. Starostlivosť o deti bola najprv len poldenná od 7 do 13 hod. Od 3.8.1960 na žiadosť rodičov a z iniciatívy MNV sa začala celodenná starostlivosť. Od 2.6.1990 je materská škola premiestnená do budovy bývalého doškolovacieho strediska za riekou Hron. Neskôr v obci bola postavená nová budova materskej škôlky na Záhumní.

Dnešná materská škola Rudno nad Hronom sa nachádza v menej frekventovanej časti obce v časti Záhumnie. Obklopuje ju tiché a krásne prírodné prostredie. Výborná poloha umožňuje vytvárať a realizovať aktivity v spojitosti s prírodou, tak podporujúc zdravý vývin detí. Výchovno-vzdelávací proces obohacujeme o prvky alternatívnej pedagogiky M. Montessori. Kladieme dôraz na individuálne potreby dieťaťa súvisiace s jeho optimálnym rozvojom. Materská škola má bezbariérový prístup a tvarom pripomína detskú vrtuľku. Budova materskej školy bola odovzdaná do prevádzky v roku 2003. Naša materská škola poskytuje celodennú starostlivosť, na požiadanie rodičov aj poldenný pobyt detí. Budova postupne prechádza postupnou rekonštrukciou. Trieda je členená na herne, jedáleň a spálňovú časť. Materiálno technické vybavenie triedy je na výbornej úrovni. Súčasťou MŠ je školská jedáleň, ktorá je zriadená na prípravu, výdaj, konzumáciu jedál a nápojov pre deti v čase ich pobytu v materskej škole. Vonkajší areál je vhodne upravený, doplnený o pieskovisko, zostavu s kĺzačkou, preliezky, záhradný domček, vhodne zabezpečený proti vniknutiu cudzích osôb a zvierat. Materskú školu v obci dokumentuje obrázok 11.

Zdroj: https://www.rudnonadhronom.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=29

Obrázok 11 Materská škola v obci Rudno nad Hronom

V školskom roku 2019/2020 bolo zapísaných 22 detí. Na povinnú školskú dochádzku do základnej školy nastúpilo 8 detí. Žiadne dieťa nemalo odklad povinnej školskej dochádzky. Medzi významné projekty materskej školy patrili:

- Projekt Nivea – integračno vzdelávací program
- Projekt „Dajme spolu gól“
- Projekt „Športom k zdraviu“
- Separáčik- zameraný na separáciu a triedenie odpadu
- Dopraváčik
- Kúzlo nášho regiónu
- Projekt Recyklohry.

Učiteľky MŠ so svojimi deťmi vytvárajú rôzne aktivity pre verejnosť. Medzi známe patria napr.: Jeseň pani bohatá- víťanie jesene, Tekvičková slávnosť, Svetový deň mlieka, mesiac úcty k starším, vystúpenie a tvorivé dielne, farebný týždeň, Svetový deň výživy - ochutnávka zdravých nátierok rodičov a starých rodičov, Deň jablka spojená s ochutnávkou v spolupráci so ŠJ- tvorivé dielne s deťmi, básne a piesne o jablčku, Ekoprojekt „Separáčik“- zameraný na triedenie odpadu, výroba kontajnerov, hry na školskom dvore s environmentálnou tematikou, zber papiera, v mesiaci november sa konal Deň materských škôl- tvorivé dielne, tance a piesne s ľudovou tematikou, k iným aktivitám patrila projekt s názvom „dravé zúbky“, v mesiaci december sa konal Mikuláš, vianočná besiedka pre rodičov, obecné Vianoce a pod.

Zásobovanie pitnou vodou

V zmysle zákona 369/ 1990 Zb. o obecnom zriadení je obec zodpovedná za zásobovanie pitnou vodou a zodpovedá za odvádzanie odpadových vôd, ktoré vzniknú na území obce. Obec nemá vybudovaný rozvod pitnej vody. Rodinné domy a bytovka na Záhumní sú zásobované z podzemných vodných zdrojov a vo väčšine prípadov z vlastných studní, ktoré si obyvatelia svojpomocne postavili. V budúcnosti zámerom obce je vybudovať vlastný verejný vodovod, pričom by do úvahy prichádzali na jeho zrealizovanie viaceré vodné stoky a pramene, ktoré v hornom konci obce sa nachádzajú. Je treba vybrať optimálny postup pri návrhu čo najvhodnejšieho systému verejného vodovodu. Dôležitá je celková koncepcia navrhovaného riešenia a posúdenie možných variantných riešení. A to vrátane posúdenia nákladov na možné varianty v prepočte na jedného obyvateľa obce resp. ekvivalentného obyvateľa. Pritom je vhodné použiť metodiku otvoreného plánovania, ktorá je súčasťou procesu zostavenia plánu integrovaného manažmentu vodných zdrojov obce. V minulosti bol spracovaný už zámer napojiť obec na skupinový vodovod Hliník nad Hronom – Hronský Beňadik. Obec Rudno nad Hronom chce vybudovať vlastný vodovod.

Zásobovanie plynom

Obec je napojená na zdroj zemného plynu. Plynofikácia obce je zabezpečená 80% pokrytím. Plynofikácia v obci je riešená stredotlakovým rozvodom plynu. V každom dome je osadený stredotlakový regulátor a plynomer, cez ktorý je vnútorná plynoinštalácia napojená na vonkajší rozvod plynu. Na vonkajší rozvod plynu je použité potrubie z rúr oceľových bezošvých, izolované asfaltovojutovanými horúcimi pásmi. Dimenzia jednotlivých prípojok je DN 50. Minimálna hĺbka uloženia plynového potrubia v úseku hlavných rozvodov (vrátane prípojok) je 500 mm. Plynofikácia v obci bola skolaudovaná v roku 2000. Primárnym zdrojom zemného plynu je vysokotlaková regulačná stanica s výkonom RS 3000. Rozširovanie rozvodov zemného plynu sa bude týkať územia, v ktorom sa uvažuje v jej rozvoji a o výstavbe nových obytných plôch, čo si vyžiada následné investície do VTL plynovodu, existujúcich STL plynovodov. Bezpečnostné pásmo plynovodu je vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu. Pri realizácii akejkoľvek výstavby sa vyžaduje dodržiavanie ochranných a bezpečnostných pásiem plynárenských zariadení, v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z.

Zásobovanie teplom

Väčšina domácností a objekty občianskej vybavenosti využívajú ako zdroj tepla a pre účely kúrenia a varenia zemný plyn. Zemný plyn má vysoké úžitkové vlastnosti a poskytuje spotrebiteľovi vysoký stupeň komfortu (nevyžaduje sa manipulácia a uskladnenie tuhej zložky vyhoreného paliva) porovnateľného s elektrickou energiou. Niektoré domácnosti využívajú len ako doplnkový zdroj tepla pri varení, prípadne pre prípravu TUV elektrickú energiu. Výhľadovo je žiadúce, aby sa na celkovej výrobe tepla výraznejšou mierou podieľali alternatívne zdroje. O tento zdroj tepla sa bude uchádzať obecný úrad aj pri jeho rekonštrukcii, čím budú zavedené opatrenia na podporu obnoviteľných zdrojov zo strany štátu.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Rudno nad Hronom je zásobovaná elektrickou energiou z troch samostatných transformačných staníc. V súčasnej dobe sa uvažuje o rekonštrukciu týchto staníc z dôvodu ich zlého stavu prípojkového vedenia a elektrická energia, ktorá bude prechádzať obcou bude zokruhovaná do dvoch samostatných transformačných staníc. Hlavné vetvy vzdušného vedenia sú vedené pozdĺž hlavnej cesty, miestami v súbehu s telefónnym vedením a vedením dedinského rozhlasu. Rozvádzače NN umiestnené na stožiarových trafostaniciach vyhovujú požiadavkám pre zásobovanie elektrickou energiou. Podzemné káblové vedenie je v obci realizované v malej miere. Len prípojky k novým domov na Záhumní sú vedené káblovým vedením v zemi. Pri výstavbe nových stavebných objektov a inžinierskych sietí treba toto vedenie rešpektovať. V obci sa nenachádzajú objekty s veľkými nárokmi na elektrickú energiu.

Kanalizácia

Vzhľadom na zvýšené požiadavky na ochranu životného prostredia sa úloha odkanalizovania obce zabezpečuje.

V súlade s ustanovením § 5 ods. 4 Zákona NR SR č. 260/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 254/1998 Z.z. o verejných prácach je treba v stanovenom termíne spracovať a predložiť požiadavku na zaradenie rozvojovej práce odkanalizovania obce do rozvojového programu VÚC BBSK.

Pred zabezpečením financií rozostavaného systému verejnej kanalizácie je vhodné zvážiť jeho modifikáciu. Vhodné je využiť metodiku otvoreného plánovania odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd.

V rámci tohto postupu sa môžu hodnotiť náklady na dostavbu naprojektovaného riešenia a náklady na variantnú dostavbu stokovej siete a zabezpečenie čistenia odpadových vôd iným spôsobom. Obec Rudno nad Hronom má čiastočne vybudovanú verejnú kanalizačnú sieť a ČOV (cca 30%). Ostatné odpadové vody sa zhromažďujú aj do žump a septikov rodinných domov. Obec Rudno nad Hronom bude pokračovať vo výstavbe kanalizačnej siete a ČOV vo všetkých rozvojových a ostatných plochách v obci.

Verejné osvetlenie

V súčasnosti sú všetky časti obce pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Systém verejného osvetlenia sa musí postupne podľa potrieb obnovovať s dôrazom na zníženie elektrickej náročnosti osvetlenia. Sieť verejného osvetlenia bude riešená s použitím moderných energeticky úsporných zdrojov svetla, prípadne s využitím fotovoltaiiky, čím sa obec bude snažiť znižovať ceny za energie. Osvetlenie sa bude ovládať automaticky pomocou fotobunky alebo istiacimi hodinami. Rozšírenie verejného osvetlenia sa v zmysle pripravovanej projektovej dokumentácii regenerácii sídla navrhuje na centrálnu časť obce a postupne aj pre ďalšie úseky verejného osvetlenia, ktoré je v obci potrebné rozvíjať do rozvojových plôch, kde prebieha výstavba rodinných domov.

4.3.2 Zdravotnícka infraštruktúra

V obci sa nenachádza zdravotnícke zariadenie, obyvatelia obce využívajú služby zdravotníckych zariadení prevažne v blízko susediacich mestách Nová Baňa a Žarnovica. Lekárska pohotovostná služba sa nachádza v Žiari nad Hronom a v meste Žarnovica.

Subjekty a poskytovatelia zdravotníckych služieb v okrese

V roku 2008 bola zrušená nemocnica v Novej Bani, čo skomplikovalo pacientom dostupnosť zdravotnej starostlivosti, pretože musia cestovať do nemocníc, ktoré sú najbližšie umiestnené v Žiari nad Hronom, vo Zvolene, v Zlatých Moravciach, v Leviciach, Banskej Štiavnici a v Banskej Bystrici.

Akútnu a neodkladnú zdravotnú starostlivosť poskytujú Rýchla lekárska pomoc v Novej Bani a Rýchla zdravotná pomoc v Žarnovici. Zdravotnú starostlivosť v meste Nová Baňa zabezpečuje viacero všeobecných a odborných súkromných lekárov, ktorí poskytujú základné zdravotné ošetrovanie: - zubné ambulancie (počet: 7) - praktickí lekári pre dospelých (počet: 7) - praktickí lekári pre deti a dorast (počet: 3) - gynekologické ambulancie (počet: 2) - interná a kardiologická ambulancia (počet: 1) - očná ambulancia (počet: 1) - psychiatrická ambulancia (počet: 1) - pľúcna ambulancia (počet:1) - alergologická ambulancia (počet:1) - kožná ambulancia (počet:1) - diabetologická ambulancia (počet: 1) - všeobecná ambulancia pre dospelých (počet:1) - všeobecná ambulancia pre deti (počet:1) - chirurgická ambulancia (počet:1) - ORL ambulancia (počet:1).

Ambulancie lekárov nie sú sústredené na jednom mieste, ale vo viacerých objektoch, napr. v areáli bývalej nemocnice, v budove spoločnosti Mediform, Poliklinika, Nová Baňa, Cintorínska 20, prípadne sú ambulancie umiestnené v súkromných rodinnom dome poskytovateľa. Okrem toho v meste Nová Baňa je v prevádzke jedno súkromné laboratórium, röntgenové a sonografické pracovisko, jedno rehabilitačné oddelenie vrátane ambulancie a jedna Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS-BONA FIDE, s.r.o.. V meste sa nachádzajú 4 lekárne: - Lekáreň Medea - Lekáreň Horná S - Lekáreň Horná V - Lekáreň Dr. Max Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Zameranie a koncentrácia týchto zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zodpovednosti za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Veľkou pomocou pre osamelých občanov, o ktorých sa nemá kto postarať v starobe, je zabezpečovanie opatrovateľskej služby v zmysle zákona o sociálnej pomoci.

Zdravotná starostlivosť o obyvateľov na území obce. Vytvorenie kvalitnejšej zdravotníckej starostlivosti je podmienené zvýšením úrovne a kapacity zdravotníckych zariadení, všetkých druhov zdravotníckych služieb, kvality a úrovne zdravotníckej techniky a personálneho obsadenia obslužných činností. Výhodou sú existujúce zariadenia v okolí. Investície obce by mali byť zamerané zvyšovanie kvality sociálnych služieb a na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb. (Zdroj: Štatistický úrad SR; vlastné spracovanie, 2023).

4.3.3 Sociálna infraštruktúra

Sociálne služby sa poskytujú iba v existujúci zariadeniach sociálnych služieb, ktoré sú zriadené v okrese Žarnovica a v okolí. Ich zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov. V oblasti zariadení vybavenosti sociálnej starostlivosti nie je v obci špecializované komplexné zariadenie. Poskytované sociálne služby sú doteraz v obci regulované celým radom

zákonov a usmernení - počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine, zákonom č.195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákonom č.305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac Občianskym zákonníkom, či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami obce. Obec považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci Rudno nad Hronom môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež
- d) zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že počet ľudí predproduktívneho veku stále klesá a počet poproduktívnych stále narastá a prevyšuje počet predproduktívnych. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať cca 10 rodín a umiestnenie v sociálnom zariadení cca 20 obyvateľov.

Obec Rudno nad Hronom obyvateľom obce, ktorý sú odkázaní na sociálnu starostlivosť a ktorých sociálna odkázanosť vyžaduje umiestnenie v domove sociálnych služieb na tieto služby využíva **Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza a Domov dôchodcov v Banskej Štiavnici a pod.**

Je pre klientov, odkázaných na sociálnu starostlivosť náhradou za prirodzené prostredie v rodine a preto je zabezpečovanie sociálnych služieb nasmerované na individuálne potreby, požiadavky a zdravotné možnosti jednotlivých klientov. Súčasťou sociálnej starostlivosti je kultúrno-záujmová činnosť. Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza má sídlo na Tekovskej Breznici č. 730. Ubytovacia kapacita je 64 miest v zariadení pre seniorov. Klienti sú ubytovaní v dvoj- posteľových izbách, ktoré sú vybavené sprchovacím kútom, s umývadlom. WC je na každej chodbe samostatné pre mužov a samostatné pre ženy. Bezbariérový prístup je zabezpečený osobným veľkokapacitným výtahom. Kapacita prizemia pavilónu A pozostáva z 10 ubytovacích dvojposteľových izieb, jedálne, spoločenskej miestnosti a z výdajne stravy. Ubytovacia kapacita poschodia pavilónu A pozostáva z 12 izieb so sprchou a umývadlom (z toho 11-dvojlôžkových a 1-jednolôžkovej izby), jedálne, spoločenskej miestnosti, výdajne stravy a výtahu stravy. Poschodie pavilónu B obsahuje 11 dvojlôžkových izieb s kapacitou 22 klientov. Zariadenie má vlastnú kuchyňu a pracovňu. Súčasťou budovy je aj „zimná záhrada“ zriadená na rôzne kultúrno-spoločenské podujatia a ako návštevná miestnosť. Strava sa podáva v jedálni, kde má každý klient vopred určené miesto. O klientov zariadenia sa starajú 2 zdravotné asistentky a 13 opatrovateľiek. Nepretržitú 24-hodinovú starostlivosť poskytuje kompetentný personál zdravotníckeho úseku. Jedenkrát týždenne navštevuje zariadenie zmluvný lekár, v naliehavých prípadoch prichádza i častejšie. Okrem potrieb týkajúcich sa stravy, bývania a zaopatrenia je klientom zabezpečovaná aj sociálna starostlivosť zahrňujúca aj záujmovú a kultúrnu činnosť. V rámci individuálnych plánov rozvoja osobnosti sa sociálna pracovníčka snaží o individuálny prístup ku každému z klientov a o maximálne možné udržanie ich

samostatnosti. Podporuje ich záujmy, čím ich aktivizuje a zároveň motivuje k novým činnostiam. Klienti sa podľa svojich možností spolupodieľajú na organizovaní života v zariadení, čo personál zariadenia veľmi podporuje. Spestrením každodenného života sú pre klientov zariadenia najmä spoločné oslavy, kultúrne podujatia, výlety. Spoločným cieľom zamestnancov zariadenia je čo najviac pripodobniť život klientov v zariadení životu v rodinnom prostredí. Medzi každodenné aktivity patrí motivácia klientov k nenáročným prácam a starostlivosti o svoje potreby, vykonávanie seba obslužných prác, odstránenie pasivity a nezájmu obyvateľov o každodenné činnosti, ktoré v minulosti pravidelne vykonávali vo svojom prirodzenom prostredí. napr. ustielanie lôžka, pravidelný kúpeľ, udržanie poriadku vo svojej skrini, okolí. Všetky tieto aktivity sa uskutočňujú za spolupráce sociálnej pracovníčky, prípadne službukonajúcej sestry.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Domácu opatrovateľskú službu obec občanom nezabezpečuje.

Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu potrebovať viac prijímateľov ako v súčasnosti. V obci Rudno nad Hronom sa nachádza niekoľko osôb, ktoré majú alebo ešte len chcú opatrovateľský kurz. Opatrovateľská služba sa v súčasnosti v obci neposkytuje.

Samostatná jedáleň pre dôchodcov v obci nie je vybudovaná. Zatiaľ o stravovanie zo sociálne slabších rodín a zo strany seniorov obec nepožiadala. Obec nedopláca ekonomicky oprávnené náklady za obyvateľa obce umiestneného v sociálnom zariadení, ani za stravovanie. Bezbariérovosť v obci je riešená na Obecný úrad, poštu, do kostola, do budovy ZŠ s MŠ a aj do potravín.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

- VZN o poskytovaní sociálnych služieb v obci.
- Využívať služby cez obecné sociálne podniky v regióne, čím bude zabezpečovaná terénna opatrovateľská a individuálna sociálna služba pre obyvateľov obce Rudno nad Hronom.

4.3.4 Priemysel a podnikateľské subjekty v obci Rudno nad Hronom

V obci sa nachádza prevádzka na výrobu parkiet – lamiel, dverových zámkov, nábytku a predajňa potravín. Tiež sa v obci nachádzajú malí podnikatelia, ktorí sa zaoberajú hlavne drevárskymi a stavebnými prácami. V obci sa už v súčasnosti nenachádza poľnohospodárska výroba. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na: drevárske, murárske a stavebné práce. V súčasnosti prevažná väčšina zamestnaných obyvateľov aktívneho dochádza za prácou do najbližších miest, ako Nová Baňa, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Levice a pod. Okres Žarnovica možno z hľadiska dosiahnutého stupňa industrializácie, ale aj z prevládajúcej orientácie výroby a štruktúry výrobných odvetví rozčleniť na niekoľko podcelkov, reprezentovaných jednotlivými obcami. K priemyselne rozvinutejším mestám patrí mesto Žarnovica. Z priemyselných odvetví je v okrese zastúpený strojársky

priemysel, výroba stavebných hmôt a chemický priemysel. Jednotlivé priemyselné odvetvia sú predstavované nasledovnými podnikmi:

Strojársky priemysel:

- Illichman, a.s., Žarnovica,
- Neuman Alumimium Fliesspresswerk, s.r.o., Žarnovica,
- KOVACO, s.r.o, Veľká Lehota, ToMaC, s.r.o. Hodruša – Hámre.
- TUBEX SLOVAKIA s. r. o. – Žarnovica,
- Berndorf Sandrik s. r. o.

Drevospracujúci priemysel:

- A.N.B.a.s., Žarnovica,
- RAIL WAIS s.r.o., Bratislava,
- FTC, a.s. Nová Baňa,

Výroba stavebných hmôt:

- KNAUF INSULATION a. s. v meste Nová Baňa,

Výroba hliníka:

- CORTIZO SLOVAKIA a. s. v Novej Bani,

Výroba plastových dielov pre automobilový priemysel:

- TRISTONE FLOWTECH SLOVAKIA s. r. o. v Novej Bani,

Chemický priemysel:

- ZIN – KOVO, Hronský Beňadik,
- CMK, s.r.o., Žarnovica,
- KTO Slovakia, s.r.o., Hodruša – Hámre,

Baníctvo a hutníctvo:

- Slovenská banská, s.r.o., Hodruša Hámre,

Nosné odvetvia priemyslu sú: Žarnovica Drevársky priemysel, potravinársky priemysel, strojársky priemysel Nová Baňa, poľnohospodárska výroba, drevársky priemysel a spotrebný priemysel a iné.

Podnikateľské subjekty v obci

Obec Rudno nad Hronom je reprezentovaná týmito súkromnými firmami:

- Peter Žarnovičan; Predmet činnosti: Oprava a údržba motorových vozidiel
- Branislav Bartoš- MELZAR; Kategória a zameranie organizácie: Elektrická inštalácia
- Peter Žarnovičan; Kategória a zameranie organizácie: Ostatná osobná pozemná doprava i.n.
- Andrej Luky; Kategória a zameranie organizácie: Výroba ostatných kovových výrobkov i.n.
- Bytové spoločenstvo štvorbytovky s.č. 28; Kategória a zameranie organizácie: Správa nehnuteľností na základe poplatkov alebo zmlúv
- Jaroslav Škarba; Kategória a zameranie organizácie: Výroba ostatných kovových výrobkov i.n.
- Enviro Slovakia, s.r.o.; Kategória a zameranie organizácie: Ostatné pomocné obchodné činnosti i.n.
- Alena Reháková; Kategória a zameranie organizácie: Pílenie, hobl'ovanie a impregnovanie dreva
- LUKY TRADE, s.r.o.; Kategória a zameranie organizácie: Stolárske a zámočnícke práce

- Constitutio, s.r.o.; Kategória a zameranie organizácie: Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov
- FABDOS. s. r.o.; zadlabávacie zámky na dvere a protiplechy. Výroba, montáž a predaj. Internetový obchod.
- KM dekorácie s. r. o.; výroba dekoračného a obal'ovacieho materiálu.
- Martin Krajčík SHR; výroba včelárskeho medu.
- Štefan Šurjanský; stavebné a bágrovacie práce.
- Lehmann SK s. r.o.; Slovenský výrobca drevených parkiet a schodov
- EKOTRANZ s. r. o., Odvoz odpadu.
- *Enviroplasty* - Ing. Jozef *Habánik*. Výkup, spracovanie a predaj odpadov z plastu, šrotu a neželezných kovov. Servis pri nakladaní s odpadmi.

5. IDENTIFIKÁCIA A ANALÝZA CIEĽOVÝCH SKUPÍN PRÍJEMCOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI

5.1 Cieľové skupiny podľa sociálnej indikácie a identifikácia problémov

Dňa 13.03.2023 sa uskutočnilo úvodné stretnutie k tvorbe KPSS so starostom obce Rudno nad Hronom, ktorý jednotlivé návrhy predloží na odborné posúdenie poslancom obecného zastupiteľstva v obci. Bolo potrebné vyšpecifikovať hlavné cieľové skupiny obyvateľov, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť. V mesiaci marec bol KPSS predložený na pripomienkovanie a pripomienky sú zapracované následne do pripraveného dokumentu, ktorý je predkladaný na schválenie.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu je možné usúdiť, že čoraz viac občanov bude potrebovať sociálnu pomoc a sociálnu starostlivosť.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež
- d) zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností bude snažiť kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

1. Seniori

Cieľovú skupinu seniorov predstavujú občania dôchodkového veku. Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny seniorov, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb. Zloženie skupiny seniorov je napriek uvedenej charakteristike veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, sociálnych kontaktoch, vitalite a životnom postoji každého jedinca. Z hľadiska počtosti ide o sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu sa do percentuálneho nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity (predproduktívnej a produktívnej) ako aj celkovému nominálnemu rastu jej príslušníkov. V súčasnom období sa prejavuje zvýšená potreba sociálnych služieb pre seniorov.

Charakteristickým znakom tejto cieľovej skupiny je:

- *zhoršujúci sa zdravotný stav a rast miery chorobnosti* (počnúc zhoršenou pohyblivosťou, väčšou únavou až po vážne zdravotné problémy a invaliditu) a tým zvyšujúca sa závislosť na sociálnej pomoci,
- *menšie ekonomické a finančné možnosti seniorov* spôsobené jednak nízkym príjmom v dôchodkovom veku alebo vdovstvom (strata dôchodku partnera a problémy pri platení mesačných výdavkov a pod.),
- *úbytok sociálnych kontaktov* spôsobený aj dvoma vyššie uvedenými dôvodmi, ale aj ovdovením, vrátane bezdetných seniorov, čím prichádza k sociálnemu vylúčeniu.

Aj napriek vyšpecifikovaniu vyššie spomínaných charakteristík skupina seniorov netvorí homogénnu skupinu. Rozdiely sú dané vekom, zdravotným stavom a podmienkami v akých žijú svoj život. Nie je jednoduché stanoviť a naformulovať opatrenia, ktoré by riešili problematiku seniorov a pritom rešpektovali špecifiká všetkých skupín dôchodcov. V obci môžeme očakávať, že sa v budúcnosti bude zvyšovať populácia staršieho obyvateľstva, nakoľko z demografického zisťovania sme zistili, že v obci je nízka natalita a zvyšujúca sa mortalita.

SWOT analýzu tejto cieľovej skupiny sprehl'adňuje tabuľka číslo 7.

Tabuľka 7 SWOT analýza poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb seniorom

Silné stránky	Slabé stránky
- Poskytovanie terénnej a opatrovateľskej služby v domácnosti, prepravná služba, stravovanie pre dôchodcov, sociálne poradenstvo, požičiavanie kompenzačných pomôcok v domove pre seniorov Oáza v Tekovskej Breznici a v DD v Novej Bani - Kvalita a dostupnosť pobytových a ambulantných sociálnych služieb v okrese (n. o. Samaritánka). - Existujúca sieť sociálnych služieb v okrese.	- Ukončenie národného projektu opatrovateľskej služby, služba je pre občanov dôležitá. - Chýba rozvoz stravy do domácností občanov, ktorí majú obmedzený pohyb. - Málo informácií o možnostiach využitia potrebných sociálnych služieb.
Príležitosti	Ohrozenia
- Možnosť čerpania financií z VÚC, operačných programov. - Existujúce zariadenie Samaritánka n. o., Oáza n. o., - Aktívni seniori a ich záujem o riešenie problémov v sociálnej oblasti. - Denný stacionár pre seniorov v obci.	- Demografický vývoj, meniaci sa legislatíva, nedostatok financií na financovanie sociálnych služieb. - Málo odborných lekárov v okrese Žarnovica.

Prameň: Vlastné spracovanie, 2023

Špecifické princípy pre poskytovanie sociálnych služieb seniorom by mali vychádzať z nasledovných východísk:

- prednostné poskytovanie a podporovanie pomoci v prirodzenom sociálnom prostredí (domáca opatrovateľská služba, príspevok za opatrovanie),
- prednostné poskytovanie terénnej, prípadne ambulantnej formy sociálnej služby, pred pobytovou formou sociálnej služby pre seniorov,
- potreba finančnej a priestorovej dostupnosti predovšetkým terénnych a ambulantných sociálnych služieb (výška úhrad, rozmiestnenie a bezbariérovosť),
- potreba dostatočnej kapacity v zodpovedajúcej kvalite pobytových sociálnych služieb (služba musí reagovať na meniace sa potreby seniorov, možnosť využitia pobytových sociálnych služieb v regióne, z dôvodu umožnenia lepšieho kontaktu s rodinnými príslušníkmi).

Pri tejto cieľovej skupine by bolo vhodné zriadiť prevádzku denného centra pre seniorov a vyriešiť problémy spojené s poskytovaním a zabezpečovaním sociálnych služieb pre seniorov v rôznych typoch zariadení, kde bude prebiehať sociálna rehabilitácia, opatrovateľská služba a ostatné špecializované služby. Je potrebné v zmysle zákonných

možností finančne podporiť zachovanie neverejného poskytovateľa a hľadať možnosti na ďalšie rozšírenie kapacity poskytovaných služieb pre nových klientov.

Definovanie hlavného problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc,
- chýba terénna sociálna služba ,
- osamelí seniori so zdravotnými problémami,
- nízka kapacita ubytovacích zariadení u poskytovateľov sociálnych služieb,

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba predstavuje starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah poskytovania sociálnych služieb je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Domácu opatrovateľskú službu obec Rudno nad Hronom občanom nezabezpečuje, ale do budúcnosti uvažuje formou terénnej opatrovateľskej služby zabezpečiť cez profesionálne opatrovateľky, ktoré o túto prácu v obci prejavia záujem.

Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu potrebovať viac prijímateľov. Bude potrebné vyškoliť opatrovateľov z obyvateľov obce.

Samostatná jedáleň pre dôchodcov v obci nie je vybudovaná.

Obec nedopláca ekonomicky oprávnené náklady na obyvateľa obce umiestneného v žiadnom zo sociálnych zariadení. Bezbariérovosť v obci je postačujúco riešená.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

- VZN o poskytovaní sociálnych služieb v obci.
- Vyškoliť vhodných kandidátov na opatrovateľskú službu v obci pre nasledujúce roky.

2. Občania so zdravotným postihnutím

Zdravotné postihnutie je okolnosťou, ktorá podstatne ovplyvňuje kvalitu života jedinca a kladie na neho a jeho okolie značné nároky. Okrem zdravotných a duševných problémov so sebou často prináša i sociálny handicap, pretože človeku bráni vykonávať niektoré aktivity, žiť bežným spôsobom života a to v konečnom dôsledku môže viesť až k úplnej sociálnej izolácii. Ide o skupinu občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré je buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Podľa charakteru postihnutia možno občanov so zdravotným postihnutím zaradiť do piatich kategórií:

- *mentálne a psychické postihnutie,*
- *zmyslové postihnutie (zraku, sluchu a reči),*
- *postihnutie pohybového aparátu,*
- *kombinované postihnutia,*
- *ostatné postihnutia.*

Každá z vyššie uvedených kategórií postihnutia má rozdielne dopady a sociálne následky a tým sú špecifické aj formy a potreby pomoci pri ich uspokojovaní. Tvorí preto významnú skupinu užívateľov sociálnych služieb. Hlavným cieľom v tejto oblasti je vytvárať také podmienky pre život zdravotne postihnutých v území, aby boli všemožne podporovaní a mohli byť čo najviac integrovaní do spoločnosti, získavali dostatok potrebných informácií, odstraňovali sa u nich technické, psychické i sociálne bariéry.

Pri tejto cieľovej skupine ide o občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zlého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, ktoré je buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Podľa klasifikácie Svetovej zdravotníckej organizácie a z hľadiska kritérií charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do nasledujúcich základných kategórií:

- **Duševné poruchy** - poruchy intelektu (mentálne poruchy) - psychiatrické poruchy;
- **Telesné postihnutie** - poruchy zraku, sluchu a reči - poruchy pohybového aparátu - poruchy vnútorných orgánov - civilizačné ochorenia;
- **Kombinované postihnutia** – samotné zaradovanie obyvateľov sa obvykle realizuje na základe konkrétne stanovených noriem, pričom tieto normy sú značne rozdielne v rámci krajín sveta a často sa menia a upravujú, čo je stav aj v našej legislatíve.

Za hranicu zdravotného postihnutia vo Svetovej správe o zdravotnom postihnutí z roku 2023 je stanovená hranica zdravotného postihnutia na 15 % postihnutia organizmu. Na SR nie je vytvorená národná štatistika o počte občanov so zdravotným postihnutím rozličného druhu a stupňa. Slovenská legislatíva definuje rozličné systémy nahliadania na zdravotné postihnutie podľa rôzneho účelu a rôznych kritérií.

Pre účely zamestnania sa za zdravotne postihnutých považujú občania, ktorí majú pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % (sú uznaní za invalidného občana). Takto je to uvedené v § 9 zákona o službách zamestnanosti a § 71 zákona o sociálnom poistení.

Za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje taká osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %. Sociálny dôsledok ŤZP, čiže ide o znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ŤZP v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok, a ktorá nie je schopná z dôvodu ŤZP konať sama.

SWOT analýzu tejto cieľovej skupiny prináša tabuľka 8.

Tabuľka 8 SWOT analýza- Zdravotne znevýhodnené osoby

Silné stránky	Slabé stránky
- Integrácia detí so zdravotným znevýhodnením na základných a materských školách. - Zabezpečená domáca starostlivosť o ZŤP - Fungujúca požičovňa kompenzačných pomôcok v okrese Žarnovica	- Nedostatočná sieť zdravotnej a rehabilitačnej starostlivosti v okrese. - Nedostatočne vytvorené podmienky pre aktivity, ďalšie vzdelávanie, sociálnu rehabilitáciu občanov s ŤZP a nepriaznivým zdravotným stavom počas dňa. - Zlá informovanosť občanov o sociálnych službách, príspevkoch atď.
Príležitosti	Ohrozenia
- Možnosť využiť finančné zdroje z rozpočtu VÚC, z eurofondov, od podnikateľov pôsobiacich na území obce, ktoré by boli vyhradené pre sociálnu oblasť. - Zvýšenie spolupráce medzi miestnymi organizáciami a združeniami	- Demografický vývoj. - Meniaci sa legislatíva v oblasti sociálnej politiky. - Problematická udržateľnosť realizácie projektov po ich skončení.

Prameň: Vlastné spracovanie, 2023

V minulosti o zdravotne postihnutých občanov sa v obci staral červený kríž a existovalo v obci i združenie, ktoré svojimi aktivitami sa zameriavalo na takúto činnosť. V sociálnej oblasti si zodpovedne takúto úlohu v súčasnosti plní však obec spolu s ÚPSVaR, takže pokiaľ sa v obci vyskytne nejaký problém, vždy sa nájde riešenie na problémy ktoré sa vyskytnú.

Analýza problémov:

Na základe problémov a následného vyhodnotenia problémov definujeme kľúčové problémy, ktoré zoradila aj pracovná skupina venujúca sa sociálnej oblasti a to podľa závažnosti do nasledovného poradia:

- nedostatočne vytvorené podmienky pre osobnostný rozvoj, podporu samostatnosti občanov ŤZP,
- obmedzené možnosti občanov ŤZP uplatniť sa na trhu práce,
- nedostatočné finančné prostriedky na činnosť s cieľovou skupinou,
- nedostatočná spolupráca a komunikácia medzi organizáciami pracujúcimi s cieľovými skupinami,
- absencia sociálnej rehabilitácie a včasnej intervencie,
- chýbajúce priestory pre stretávanie sa cieľovej skupiny s ostatnými cieľovými skupinami,
- nedostatočné personálne zabezpečenie na Ústredí sociálnych vecí a rodiny, ako aj pre vykonávanie terénnej sociálnej práce v celom Novobanskom regióne,
- nedostatočná informovanosť o sociálnych službách pre cieľovú skupinu.

V spolupráci s ÚPSVaR je možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. V obci sa zatiaľ nenahádzajú takéto priestory, ktoré by boli vhodné na zriadenie chránenej dielne. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore. V obci nefunguje miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb. Kvôli adresnosti pri riešení

problémov zdravotne postihnutých, bolo by vhodné založiť miestnu organizáciu v obci alebo v obci zriadiť sociálny podnik.

Obec neprispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých. Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

- Založiť v rámci Novobanského regiónu Miestnu organizáciu zdravotne postihnutých osôb.
- V spolupráci MO zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba všade budovať bezbariérovosť v obci, najmä v najviac navštevovaných a využívaných miestach.

Definovanie hlavného problému:

- Nedostatočné zabezpečenie sociálnych služieb v Novobanskom regióne pre cieľové skupiny, ktoré sú považované za zdravotne znevýhodnené osoby a nedostatočná miera je aj ich integrácie. Medzi občanov so sociálnymi problémami patria aj občania so spoločenskými problémami. Tejto skupine je tiež potrebné sa venovať.
- V obci chýbajú podmienky pre osobnostný rozvoj, podporu samostatnosti občanov ŤŽP, chýba ambulantné poskytovanie sociálnej služby, nie sú dostatočne vytvorené podmienky ani pre uplatnenie na trhu práce.
- Závažným problémom sú finančné prostriedky.

3. Rodiny a matky s deťmi

V tejto cieľovej skupine sú v oblasti starostlivosti a poskytovania služieb zastúpené:

- *matky s maloletými deťmi,*
- *viacdetné rodiny a mladé rodiny,*
- *neúplné rodiny,*
- *matky a ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia.*

Presné údaje o početnosti cieľovej skupiny nie sú, nakoľko sa štatisticky nezisťujú.

Rodina je biosociálna skupina tvorená aspoň jedným rodičom a dieťaťom. Je malou sociálnou skupinou, tvorenou jednotlivcami spätými manželstvom, pokrvným príbuzenstvom alebo adopciou. Členovia rodiny sa riadia ustálenými vzormi správania sa, každý člen rodiny plní určitú sociálnu úlohu. Rodina má reprodukčnú, výchovnú (je to výchovná inštitúcia), ekonomickú (je ekonomickou inštitúciou), ochrannú, emocionálnu funkciu. Rodina ako prostredie, s ktorým sme najviac spätí, nás výrazne ovplyvňuje a my ovplyvňujeme ju. Vytvára vlastné kultúrne prostredie, ktoré formuje osobnosť detí, ale je aj obrazom doby a jej politických, sociálnych, ekonomických, kultúrnych, ekologických a iných podmienok a zásad, je prvá skupina, ktorej členom sa človek stáva hneď po svojom narodení. Myslíme si, že rodina má správne plniť úlohy v oblasti socializácie svojich členov, odovzdávať kultúrne dedičstvo nasledujúcim pokoleniam, realizovať spoločenskú kontrolu nad svojimi príslušníkmi, zaisťovať rovnováhu medzi emocionálnymi potrebami svojich členov, pokiaľ uvedené úlohy, alebo ich časť neplní, hovoríme o nefunkčnej rodine.

Dieťa je nedospelý človek od narodenia do 18 rokov, v širšom zmysle akýkoľvek priamy potomok nejakého rodiča.

Ďalším fenoménom v tejto oblasti je **mládež**. Jedná sa o sociálno-demografickú skupinu obyvateľstva a to vo veku od 15 do 30 rokov. Mládež disponuje charakteristickými črtami a vlastnosťami, špecifickými záujmami a požiadavkami, hodnotovými orientáciami atď., ktoré ju odlišujú od ostatných vekových skupín. Nie je to pritom homogénna skupina, lebo jej postoje, záujmy a požiadavky závisia predovšetkým od príslušnosti mladých ľudí k sociálnej skupine.

V tomto období sa mladí ľudia začleňujú do sveta práce, osvojujú si spoločenské normy a požiadavky, formujú svet názor, zakladajú rodinu. Mládežníkov definujeme pre špecifické účely na spracovanie KPSS ako osoby, ktoré dovŕšili vek najviac 30 rokov. Do tejto komunity sú zaradené nielen plnohodnotné a fungujúce rodiny, bezproblémové deti a mládež bez určenia vekovej kategórie ktorým je potrebné zabezpečovať voľno časové aktivity, ale predovšetkým aj osamelých rodičov s maloletými deťmi, viacdetné rodiny, mladé rodiny a neúplné rodiny.

Aj pre túto cieľovú skupinu sa vzťahuje rad sociálnych problémov a definujeme ich vo SWOT analýze a v tabuľke číslo 9. V nej poukazujeme na silné a slabé stránky a na príležitosti a ohrozenia.

Tabuľka 9 SWOT analýza sociálno-demografickej skupiny rodina- dieťa-mládež

Silné stránky	Slabé stránky
- Špeciálna základná škola v Novej Bani - Existujúci systém podpory pre rodiny v hmotnej núdzi zo strany mesta Nová Baňa. - Činnosti MsÚ v Novej Bani- oddelenie kultúry počas prázdnin sa zameriava na voľnočasové aktivity (prispievateľmi sú na základe zmlúv obce Novobanského regiónu) - V okrese pôsobí Oblastná organizácia Gron, ktorá vyvíja aktivity pre rodiny s deťmi.	- V regióne chýba centrum pre rodinu a klub mládeže. - Nedostatočné preventívne aktivity, vzdelávacie programy, slabá komunikácia a organizácia medzi NO. - Nedostatok financií pre systematickú finančnú podporu pre organizácie, ktoré pracujú s deťmi. - Nepriaznivé situácie v rodinách. - Chýba sociálne poradenstvo v krízových sociálnych situáciách.
Príležitosti	Ohrozenia
- Rozvoj motivačných programov pre deti a mládež. - Rozvoj nových sociálnych služieb podľa platnej legislatívy.	- Nízka natalita, migrácia mladých ľudí za prácou, vzdelaním. - Dlhodobé odlučovanie mládeže od rodín a rodičov v dôsledkoch štúdia na VŠ a kvôli zamestnaniu. - Problém s udržateľnosťou projektov - najmä ich financovanie.

Prameň: Vlastné spracovanie, 2023

Mládež v obci je slabo organizovaná, infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza len v Kultúrnom dome v spolupráci s obecným úradom. Deti a mládež majú k dispozícii futbalové a multifunkčné ihrisko, takže v obci je možnosť športového vyžitia mládeže. Hlavnou úlohou kultúrneho strediska v obci Rudno nad Hronom je aspoň čiastočne udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Výborná je vzájomná spolupráca Obecného úradu v obci s materskou škôlkou v Rudne nad Hronom. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, pre matky na Deň matiek, obecné slávnosti a iné. Sú pre nich organizované podujatia ako: karneval, Deň detí, Mikuláš a pod.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. V reedukačnom zariadení nie sú deti umiestnené.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov. VZN na sociálnu kuratelu obec nemá, ani ju neplánuje, nakoľko v obci sa doposiaľ starosta s takýmto prípadom nestretol.

Obec poskytuje pomoc len v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj.

Analýza problémov: Na základe analýzy problémov a následného vyhodnotenia formou matice problémov medzi kľúčové problémy podľa závažnosti do nasledovného poradia patria napr.:

- nedostatok zdrojov na trhu práce pre prácu čerstvo ukončených absolventov z vysokých a stredných škôl,
- nedostatok personálnych a finančných kapacít v regióne pre poskytovanie sociálneho poradenstva a terénnej sociálnej práce,
- chýba zariadenie pre stretávanie sa a činnosť rodín, detí a mládeže v obci,
- nepriaznivé situácie v rodinách v dôsledku agresívneho správania iných fyzických osôb,
- existencia sociálno-patologických javov,
- nevytvorený systém pre zmysluplné využívanie voľného času v obci.

Hlavný problém cieľovej skupiny „Rodina, deti a mládež“ sme sformulovali nasledovne: „Chýba podpora rozvoja služieb a preventívnych aktivít pre rodinu, deti a mládež.“ Chýbajú priestory, kde by deti a mládež trávili efektívnejším spôsobom voľný čas.

4. Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu cieľovú sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. Táto cieľová sociálna skupina pozostáva z niekoľkých základných skupín (prípadne ich kombinácií). Sociálne problémy týchto skupín sú spôsobené nedostatočnou mierou a možnosťou uspokojovania základných životných potrieb ako následok ich sociálnej situácie, v ktorej sa z rôznych (subjektívnych aj objektívnych) príčin ocitli a ktorá spôsobuje ich sociálne vylúčenie. Spoločenské problémy niektorých týchto skupín sú podmienené odlišným spôsobom života a životným štýlom, ktorého prejavy sú veľakrát v protiklade so životným štýlom majoritnej populácie komunity a v rozpore s jej verejnou mienkou.

K tejto sociálnej skupine zaradíme:

- *občanov bez prístrešia* (bezdomovci)- v obci Rudno nad Hronom stav zatiaľ nezistený,
- *dlhodobo nezamestnaných občanov, ktorí sú evidovaní na ÚPSVaR,*
- *občanov spoločensky neprispôsobivých* (občania so sociálne patologickým správaním)- v obci Rudno nad Hronom stav zatiaľ nezistený.

- *závislých občanov* (látkové a nelátkové závislosti)- v obci Rudno nad Hronom stav zatiaľ nezistený.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc,
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,
- skupina občanov so sociálnymi problémami stráca záujem o prácu a zamestnanie,
- informácie pre občanov o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni,
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole sa v niektorých rodinách prejavuje, ale ich presný počet nie je zistený,
- pasivita občanov riešiť veci verejné,
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol.

Nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním

Identifikácia problémov

- menšia skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce zo strany ÚPSVaR,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami.

V obci Rudno nad Hronom nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi, ÚPSVaR atď. V spolupráci s ÚPSVaR Nová Baňa, obec Rudno nad Hronom v prípade potreby organizuje verejnoprospešné práce- menšie obecné služby.

Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je u niektorých občanov nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce.

Cieľom zámeru by mohlo byť zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku z ÚPSVaR. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Na dobrovoľníckej činnosti § 52 zákona o sociálnych službách sa v obci nikto nepodieľa. Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004. SWOT analýzu tejto cieľovej skupiny zobrazujeme v tabuľke 10.

Tabuľka 10 SWOT analýza- Občania so spoločenskými problémami

Silné stránky	Slabé stránky
• Záujem zo strany obce Rudno nad Hronom riešiť problematiku bývania. • Poskytované základné poradenstvo poskytované na OcÚ, podľa potrieb. • Ponuka kultúrno – osvetových aktivít pre cieľové skupiny. • Podpora zo strany obce pri organizovaní rôznych aktivít. • Poskytovanie priestorov pre aktivity zo strany obce. • Existujúca sieť predškolských zariadení v obci Rudno nad Hronom a školských zariadení v meste Nová Baňa, Brehy a pod. • V rámci povinnej školskej dochádzky snaha o integráciu detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.	• Nedostatok finančných zdrojov na zriadenie centra pre rodinu so širokým záberom poskytovania služieb obyvateľstvu – všetky komunity. • Chýbajúce komunitné centrum • Chýbajúca terénna sociálna práca. • Rozširujúci sa alkoholizmus, drogové závislosti a následné problémy v rodinách. • Nedostatočná prevencia na školách ohľadne rôznych sociálno-patologických javov a násilí.
Príležitosti	Ohrozenia
• Zriadenie komunitného centra v regióne. • Efektívne vzdelávanie. • Využitie nástrojov aktívnej politiky trhu práce.	• Absencia pilotných projektov. • Absencia spolupráce zo strany CS pri riešení svojich problémov. • Nedostatok odborných pracovníkov.

Prameň: Vlastné spracovanie, 2023

Analýza problémov:

Na základe analýzy problémov a na následného vyhodnotenia problémov definujeme kľúčové problémy, ktoré sme zoradili podľa závažnosti do nasledovného poradia:

- nedostatok finančných zdrojov pre prácu s cieľovou skupinou,
- chýbajúce priestory pre cieľové skupiny, chýba aj sociálne poradenstvo, záujmová činnosť, preventívne aktivity, edukácia atď.
- nedostatok preventívnych aktivít,
- chýbajúci zdravotnícki asistenti a terénni sociálni pracovníci,
- nedostatočná informovanosť o sociálnych službách pre cieľovú skupinu .

Zriadenie komunitného centra by poskytlo komplexné sociálne a komunitné služby pre cieľovú skupinu. Za vážny problém sa považuje aj absencia terénneho zdravotného asistenta a terénneho sociálneho pracovníka v obci. Terénnym zdravotným asistentom by sa mohol zlepšiť aspoň prístup tejto sociálnej skupiny k zdravotnej starostlivosti a zdravotného uvedomenia komunity v obci. Vzniknuté problémy je potrebné riešiť prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov, ktorí by pomohli zlepšiť životnú situáciu a integrovať do spoločnosti osoby ohrozené sociálnym vylúčením.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí

v pasivite, nevyplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu. Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodínach.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu. Presný počet sociálne odkázaných a dôchodcov s nízkymi príjmami v obci sa nepodarilo zistiť, nakoľko štatistiky takého rázu obec neuskutočňuje. Vybudovanie komunitného centra sa v budúcnosti uvažuje vybudovať v niektorej z obcí v regióne.

Definovanie hlavného problému znie: Nedostatočný rozsah služieb a preventívnych aktivít pre ľudí so spoločenskými problémami. Nedostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov pre oblasť služieb a preventívnych aktivít.

6 POSKYTOVATELIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V ÚZEMÍ

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja v danom území a je preto nevyhnutné, aby obec brala do úvahy túto oblasť v súlade so stanovenými národnými prioritami aj pri tvorbe Plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rudno nad Hronom.

6.1 Subjekty sociálnych služieb

V roku 2008 bola zrušená nemocnica v Novej Bani, čo skomplikovalo pacientom dostupnosť zdravotnej starostlivosti, pretože musia cestovať do nemocníc, ktoré sú najbližšie umiestnené v Žiari nad Hronom, vo Zvolene, v Zlatých Moravciach, v Leviciach, v Nitre a v Banskej Bystrici. Akútnu a neodkladnú zdravotnú starostlivosť poskytujú Rýchla lekárska pomoc v Novej Bani a Rýchla zdravotná pomoc v Žarnovici. Zameranie a koncentrácia týchto zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zodpovednosti za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Veľkou pomocou pre osamelých občanov, o ktorých sa nemá kto postarať v starobe, je zabezpečovanie opatrovateľskej služby v zmysle zákona o sociálnej pomoci.

6.2 Zariadenia sociálnych služieb

Zariadenia sociálnych služieb v okolí sú zriadené verejnými poskytovateľmi: - **Domov sociálnych služieb Hrabiny**, Rekreačná cesta I/393, Nová Baňa: Zriaďovateľom

je Banskobystrický samosprávny kraj ako rozpočtová organizácia. Poskytuje sociálne služby svojim klientom, t. j. deťom a dospelým s telesným postihnutím a duševnými poruchami od narodenia do skončenia povinnej školskej dochádzky alebo do skončenia vzdelania a v prípade ďalšej prípravy na povolanie do skončenia tejto prípravy formou ambulantnej a pobytovej sociálnej služby.

Klientmi DSS sú deti a mládež s mentálnym postihnutím a duševnými poruchami, telesným postihnutím a s kombinovaným postihnutím, ktorým sú poskytované sociálne služby formou: ambulantného, týždenného a celoročného pobytu.

Počet zamestnancov: 73,7. - Stredisko: Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pri DSS Hrabiny Nová Baňa, Moyzesova 10, Nová Baňa: Poskytuje služby pre seniorov a dospelých zdravotne postihnutých s duševnými poruchami, telesným postihnutím s poruchami pohybového a podporného aparátu a s kombinovaným postihnutím.

Ďalším sociálnym zariadením je **Detský domov v Novej Bani**, ktorý poskytuje dočasne náhradné prostredie pre výchovu deťom a mladým dospelým vo veku od 0 do 25 rokov. Dieťa s nariadenou ústavnou starostlivosťou musí dostať možnosť žiť v prostredí, ktoré sa svojim charakterom čo najviac podobá rodinnému prostrediu. V súčasnej dobe má 11 detí možnosť žiť v reálnych rodinách. Detský domov v Novej Bani v súčasnej dobe zamestnáva 33 zamestnancov. Zriaďovateľom je ÚPSVaR Banská Bystrica.

Zariadenia sociálnych služieb zriadené neverejnými poskytovateľmi: Bonitas, n.o., Májová 15, Nová Baňa: ZSS: Domov sociálnych služieb a domov dôchodcov OÁZA, Tekovská Breznica 730, cieľová skupina: seniori a občania so zdravotným postihnutím. Kapacita: 70 miest, z toho ZPS: 34 miest a DSS – 16 miest. Forma pobytu: celoročná pobytová forma.

Zariadenie DSS Zdravie, n.o., Cintorínska 20, Nová Baňa a Denný stacionár pre seniorov, Cintorínska 20, Nová Baňa, cieľová skupina: seniori a občania so zdravotným postihnutím. Kapacita: 21 miest. Forma pobytu: ambulantná forma. V súčasnej dobe neprevádzkovaný. Obec Tekovská Breznica rozvíja aktívnu spoluprácu s miestnymi seniormi a zdravotne postihnutými a podporuje ich činnosti. Seniori sa stretávajú najmä v klube Jednota dôchodcov Slovenska.

V okresnom meste Žarnovica existuje zariadenie sociálnych služieb **Samaritánka**, ktorá je jediným zariadením sociálnych služieb v meste s celoročnou prevádzkou (www.samaritanka.sk). Adresa: Partizánska č.20, 966 81 Žarnovica

Zriaďovateľ a prevádzkovateľ: n.o. Samaritánka

Financovanie: zo štátneho rozpočtu, z príspevkov od klientov, z grantov, darov, z finančnej ako aj nefinančnej pomoci mesta. Od roku: 2003 Poskytované služby: domov sociálnych služieb (4), zariadenie pre seniorov (15), zariadenie opatrovateľskej služby (6), špecializované zariadenie pre klientov s alzheimerovou chorobou (2), denný stacionár.

Objekt : v prenájme od mesta – 2 budovy, ktoré sú momentálne po rozsiahlej rekonštrukcii, plus reminiscenčný domček- na spomienky aj s rodinou, 14 dvojlôžkových izieb pre klientov, spoločenská miestnosť s jedálňou, plus ďalšie 2 spoločenské miestnosti, kde sa aj cvičí a robia sa terapie, menšia záhrada a dvor.

Klienti – kapacita 27 plus 5 klientov na denný pobyt na polohovacích kreslách. V roku 2013 v období spracovania KPSS bolo 9 klientov priamo zo Žarnovice, 12 z blízkeho okolia, zvyšok bol z iných okresov.

Vekový priemer klientov: okolo 80 rokov.

Dôvod umiestnenia klientov do zariadenia: telesné a duševné problémy.

Ďalším **Nízkoprahovým denným centrom** je centrum na adrese : Potočná č. 9

Zriaďovateľ a prevádzkovateľ: **OZ Žarnovická nádej**

Od roku : 2007

Služby: Nízkoprahové denné centrum.

Financovanie: z dotácií od Mesta Žarnovica, z darov a grantov od VÚC resp. od iných poskytovateľov

Klienti: okolo 70 pravidelných, väčšinou deti, okrem nich aj matky a mládež, väčšinou Rómovia. Činnosti: príprava na vyučovanie, práca s PC, cvičenie, ručné práce, tanečný súbor, sociálne poradenstvo, charitatívna činnosť. Pravidelná činnosť každý pracovný deň 8.00.-21.00 h, podľa potreby aj počas víkendov a sviatkov.

Obec Rudno nad Hronom obyvateľom obce, ktorý sú odkázaní na sociálnu starostlivosť a ktorých sociálna odkázanosť vyžaduje umiestnenie v domove sociálnych služieb na tieto služby využíva **Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza a DD v Banskej Štiavnici a pod.** Sú pre klientov, odkázaných na sociálnu starostlivosť náhradou za prirodzené prostredie v rodine a preto je zabezpečovanie sociálnych služieb nasmerované na individuálne potreby, požiadavky a zdravotné možnosti jednotlivých klientov. Súčasťou sociálnej starostlivosti je kultúrno-záujmová činnosť.

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Oáza má sídlo na Tekovskej Breznici č. 730. Ubytovacia kapacita je 64 miest v zariadení pre seniorov. Klienti sú ubytovaní v 2 posteľových izbách, ktoré sú vybavené sprchovacím kútom, s umývadlom. WC je na každej chodbe samostatné pre mužov a samostatné pre ženy. Bezbariérový prístup je zabezpečený osobným veľkokapacitným výťahom. Kapacita prízemia pavilónu A pozostáva z 10 ubytovacích dvojposteľových izieb, jedálne, spoločenskej miestnosti a z výdajne stravy. Ubytovacia kapacita poschodia pavilónu A pozostáva z 12 izieb so sprchou a umývadlom (z toho 11-dvojlôžkových a 1-jednolôžkovej izby), jedálne, spoločenskej miestnosti, výdajne stravy a výťahu stravy. Poschodie pavilónu B obsahuje 11 dvojlôžkových izieb s kapacitou 22 klientov. Zariadenie má vlastnú kuchyňu a pracovňu. Súčasťou budovy je aj „zimná záhrada“ zriadená na rôzne kultúrno - spoločenské podujatia a ako návštevná miestnosť. Strava sa podáva v jedálni, kde má každý klient vopred určené miesto. O klientov zariadenia sa starajú 2 zdravotné asistentky a 13 opatrovateliek. Nepretržitú 24-hodinovú starostlivosť poskytuje kompetentný personál zdravotníckeho úseku. Jedenkrát týždenne navštevuje zariadenie zmluvný lekár, v naliehavých prípadoch prichádza i častejšie. Okrem potrieb týkajúcich sa stravy, bývania a zaopatrenia je klientom zabezpečovaná aj sociálna starostlivosť zahrňujúca aj záujmovú a kultúrnu činnosť. V rámci individuálnych plánov rozvoja osobnosti sa sociálna pracovníčka snaží o individuálny prístup ku každému z klientov a o maximálne možné udržanie ich samostatnosti. Podporuje ich záujmy, čím ich aktivizuje a zároveň motivuje k novým činnostiam. Klienti sa podľa svojich možností spolupodieľajú na organizovaní života v zariadení, čo personál zariadenia veľmi podporuje. Spestrením každodenného života sú pre klientov zariadenia najmä spoločné oslavy, kultúrne podujatia, výlety. Spoločným cieľom zamestnancov zariadenia je čo najviac pripodobniť život klientov v zariadení životu v rodinnom prostredí. Medzi každodenné aktivity patrí motivácia klientov k nenáročným prácam a starostlivosti o svoje potreby, vykonávanie seba obslužných prác, odstránenie pasivity a nezaujmu obyvateľov o každodenné činnosti, ktoré v minulosti pravidelne vykonávali vo svojom prirodzenom prostredí. napr. ustielanie lôžka, pravidelný kúpeľ, udržanie poriadku vo svojej skrini, okolí. Všetky tieto aktivity sa uskutočňujú za spolupráce sociálnej pracovníčky, prípadne službukonajúcej sestry.

Voľno časové aktivity - satelitný príjem TV;

Terapie: Biblioterapia- čítanie kníh, zaujímavých článkov, rozvíjanie vedomostí z rôznych oblastí vedy, kultúry a pod.

Arteterapia – tvorba obrazových zostáv z krepového papiera, kreslenie a vystrihovanie častí jednotlivých výzdob podľa aktuálneho obdobia, maľovanie pastelkami, vodovými farbami.

Ergoterapia – obnovovanie zručností – strihanie látok, šitie, zapletanie, prišívanie gombíkov, háčkovanie, pletenie, skladanie a pod.

Pohybová terapia – ranné cvičenia, prechádzky, starostlivosť o sadenice, okopávanie, polievanie, vytrhávanie buriny.

Muzikoterapia - počúvanie hudby, spev, nácvik nových piesní.

Cieľom všetkých aktivít DSS Oáza je:

- inšpirovať a motivovať starších ľudí ku kreatívnemu tráveniu voľného času, primerane upraveného podľa veku a zdravotného stavu, duševného zdravia;
- zlepšiť psychickú ako aj fyzickú kondíciu seniorov;
- dosiahnuť zachovanie individuálnych zručností jednotlivých klientov;
- pôsobiť na zvládnutie života v kolektívnom spolunažívaní s rôznorodými povahami a zdravotnými problémami a v neposlednom rade spríjemnenie a vyplňanie času, tráveného v kolektíve 64 klientov v DSS a DD Oáza Tekovská Breznica.

Obec Rudno nad Hronom poskytuje služby len občanom odkázaným na sociálnu starostlivosť a to na základe lekárskeho posudku od lekárky Muhovej, ktorá odkázanosť preverí a podá návrh na sociálnu starostlivosť a to prostredníctvom Domova dôchodcov a Domova sociálnych služieb, ktoré sa nachádzajú v území.

Domov dôchodcov a DSS SOCIETA v obci Hodruša Hámre

Predmet činnosti Domova dôchodcov a DSS SOCIETA, ktorý sa nachádza v obci Hodruša Hámre:

1. „Zariadenie pre seniorov“ – poskytovanie sociálnych služieb fyzickej osobe (FO), ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO alebo poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov.

2. „Domov sociálnych služieb“ – poskytovanie sociálnych služieb zdravotne postihnutým fyzickým osobám s poruchami pohybového a podporného aparátu a s duševnými poruchami podľa prechodných ustanovení §110 a nasl. zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Forma sociálnej služby: Pobytová forma celoročná

Kapacita zariadenia: 22 prijímateľov sociálnych služieb

Domov dôchodcov a DSS SOCIETA ako poskytovateľ sociálnej služby vykonáva odborné, obslužné a ďalšie činnosti súvisiace s poskytovanou sociálnou službou a cieľovou skupinou nasledovne:

a) STRAVOVANIE: občanom v zariadení sa poskytuje celodenné stravovanie, za čo sa považujú raňajky, desiata, obed, olovrant, večera, pri diabetickej diéte aj druhá večera. Strava sa poskytuje v súlade so zásadami správnej výživy, s prihliadnutím na vek, zdravotný stav stravníkov a podľa určených stravných jednotiek. Stravovanie sa zabezpečuje prípravou stravy vo vlastnej stravovacej prevádzke zariadenia.

b) UBYTOVANIE: Občania sú ubytovaní v dvojposteľových izbách a dvoch trojposteľových izbách, ktoré sú vybavené štandardným nábytkom – polohovacia posteľ s lôžkovinami, nočný stolík, nočná lampa, stolička, dvojdielna skriňa, zrkadlo, nádoba na odpadky. Budova zariadenia je prízemná, bezbariérová. Počas dňa môžu prijímatelia sociálnych služieb tráviť voľný čas v priestrannej spoločenskej miestnosti, v ktorej je televízor, video, DVD, rádio s CD prehrávačom, spoločenské hry, masážne kreslo, priestor pre rôzne aktivity. Výška úhrady za bývanie je stanovená podľa užívania podlahovej plochy obytnej miestnosti, za denné

užívanie prevádzkového zariadenia a vybavenia obytnej miestnosti, jej príslušenstva a za užívanie spoločných priestorov a ich vybavenia, za vecné plnenia spojené s bývaním.

c) POMOC PRI ODKÁZANOSTI NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY: v závislosti od stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby určeného v posudku o odkázanosti na sociálnu službu.

d) OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ: Zariadenie poskytuje zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti. Túto starostlivosť zabezpečuje kvalifikovaný zdravotný personál – sestra so špecializáciou komunitné ošetrovateľstvo, zdravotnícky asistent ako aj opatrovateľky s požadovanou kvalifikáciou.

DD A DSS SOCIETA HODRUŠA-HÁMRE poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť adresne s dôrazom na vzťah založený na dôvere prijímateľa sociálnych služieb k personálu.

Zabezpečuje: nepretržitú ošetrovateľskú starostlivosť, poskytovanie zdravotných výkonov podľa vyhlášky č. 109/2009 Z. z. (napr. starostlivosť o klienta s permanentným katétrom vrátane jeho výmeny, polohovanie, výživa sondou, odmeranie krvného tlaku, pulzu a teploty, podávanie inzulínu, prevencia a ošetrovanie dekubitov, preväzy rán, kontroly glykémie), spoluprácu so všeobecným lekárom, odbornými lekármi.

Zariadenie DD A DDS SOCIETA poskytuje i základné sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Jedná sa o odbornú činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebačinnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužke, pri základných sociálnych aktivitách. Ďalej zariadenie poskytuje upratovacie služby, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva vo vlastných priestoroch práčovne. K ďalším aktivitám zariadenia patria terapie, doplnkové služby (kaderníctvo, strihanie a úprava vlasov) za samostatnú úhradu, pedikúru, prepravu osobným motorovým vozidlom na požiadanie klienta a iné služby.

7 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI RUDNO NAD HRONOM

7.1 Komplexná SWOT analýza

SWOT analýza je jedným zo základných nástrojov strategického plánovania a rozvoja. Zaoberá sa súčasnou a budúcou sociálnou situáciou a obsahuje aj prehľad silných a slabých stránok, ako aj príležitosti a ohrozenia v sociálnej oblasti obce Rudno nad Hronom. Analýza silných a slabých stránok sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo v obci máme pozitívne a negatívne.

Anglická skratka SWOT je odvodená od prvých anglických slov:

- Strengths (Silné stránky) – silné stránky/ interné podmienky, ktoré môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Weaknesses (Slabé stránky) – slabé stránky/ interné podmienky, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,
- Opportunities (Príležitosti) – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Threats (Ohrozenia) – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

Komplexná SWOT analýza pre oblasť sociálnych služieb v obci Rudno nad Hronom

Silné stránky	Slabé stránky
➤ záujem obce skvalitňovať sociálne služby, ➤ podpora zo strany obce riešiť sociálne problémy a problémy cieľových skupín ohrozených sociálnym vylúčením, ➤ koncepčný prístup obce pri riešení problematiky sociálnych služieb, ➤ adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb, ➤ dostupnosť sociálnych služieb občanom pri rešpektovaní princípu subsidiarity, ➤ voľné objekty v regiónoch, vhodné po úpravách na poskytovanie nových foriem sociálnych služieb, ➤ kvantitatívne rozsiahla sieť zariadení sociálnych služieb verejných aj neverejných poskytovateľov, ➤ existencia a rozvoj univerzitného špecializovaného vzdelávania pre oblasť sociálnych služieb, ➤ vlastná legislatíva samosprávnych krajov umožňujúca úpravu niektorých aspektov sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok jednotlivých samosprávnych krajov, ➤ rastúce možnosti rozvoja zahraničných kontaktov a získavania know-how v sociálnych službách, ➤ medzisektorová spolupráca, ➤ aktívna spolupráca verejnej štátnej správy a škôl, právnických a fyzických osôb pôsobiacich v sociálnej oblasti ➤ dostupnosť ľudských zdrojov ➤ zvyšovanie kvalifikácie ➤ právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom ➤ poskytovanie sociálnych služieb krízovej intervencie ➤ existencia zariadení sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	➤ nedostatok vlastných finančných zdrojov samosprávy na rozvoj sociálnych služieb ➤ nepriaznivá demografická situácia, starnutie obyvateľov ➤ chýbajúce niektoré zariadenia sociálnych služieb na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb ➤ chýbajúce sociálne služby na podporu rodiny s deťmi ➤ nedostatok sociálnych bytov pre sociálne odkázaných občanov ➤ nízky rozvoj bytovej výstavby ➤ chýbajúce pracovné príležitosti pre občanov s ZŤP ➤ chýbajúce chránené dielne a pracoviská ➤ chýbajúce štandardy kvality sociálnych služieb ➤ absencia služieb pre azylantov, migrantov a odídencov ➤ nedostatočné finančné zdroje na rozširovanie druhov sociálnych služieb a iných foriem podpory ➤ mladí ľudia bez pracovných návykov ➤ nedostatok pracovných príležitostí ➤ vysoký podiel sociálne odkázaných osôb so sklonom k apatii, absencia aktívneho prístupu k riešeniu vlastnej životnej situácie a osobnej zodpovednosti za vlastný život ➤ vysoká nezamestnanosť a s tým súvisiace sprievodné javy ako kriminalita, ➤ vysoký počet obyvateľov odkázaných na sociálnu pomoc a rodín na hranici sociálnej ➤ najvyššia miera nezamestnanosti v porovnaní s celoslovenským priemerom súvisiaca s nižším stupňom vzdelanosti ➤ nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych služieb (domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, zariadenie núdzového bývania)

Komunitný plán sociálnych služieb obce Rudno nad Hronom na roky 2023 – 2028

Príležitosti	Ohrozenia
➤ intenzívna spolupráca obce s verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb ako aj s inými subjektmi pôsobiacimi v sociálnej oblasti ➤ zvyšovanie informovanosti o sociálnych službách (informačné letáky, kontaktné miesto, aktualizácia brožúry – Sprievodca sociálnymi službami) ➤ zvyšovanie právneho povedomia ➤ nájsť vhodnú formu ponuky služieb pre občanov ➤ vznik chránených dielní a pracovísk ➤ rozvoj nízkoprahových zariadení ➤ rozvoj nových foriem sociálnych služieb ➤ podpora a rozvoj dobrovoľníctva ➤ podpora záujmových združení v obci ➤ sociálni partneri pôsobiaci na úrovni obce ➤ zosieťovanie poskytovateľov sociálnych služieb ➤ rozvoj ľudských zdrojov ➤ možnosť zacielenia pomoci podľa individuálnych potrieb klienta a riešenia problému ➤ celenie opatrení podľa miestnych potrieb a rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov ➤ zvýšenie kvalifikácie ľudských zdrojov cez podporné projekty ➤ štandardizácia kvality poskytovateľov soc. služieb ➤ skvalitnenie sociálnych služieb ➤ komplexnejšia prezentácia služieb ➤ zvýšenie záujmu a účasti verejnosti ➤ medializácia sociálnej problematiky ➤ rozširovanie spolupráce samosprávy a neverejných poskytovateľov ➤ zmena pohľadu a tolerancia medzi majoritnou a minoritnou skupinou ➤ aktivita zo strán občianskych združení pomáhať právnymi radami i materiálnou pomocou (strava, šatstvo, ponuka voľných miest) ➤ bližšia spolupráca so školou, s rodičmi, poradenstvo, spoločné riešenie problémov ➤ zvýšenie aktivít primárnej protidrogovej prevencie ➤ individuálna pomoc klientovi pri riešení jeho problému ➤ vzdelávacie programy za účelom zvyšovania kvality sociálnych služieb ➤ práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií ➤ otvorený dialóg na komunálnej úrovni ➤ podpora projektov pre sociálne slabé vrstvy ➤ tvorba pracovných príležitostí	➤ nízke právne a spoločenské povedomie ➤ neriešenie dlhodobého financovania sociálnych služieb ➤ nedostatok finančných prostriedkov pre oblasť poskytovania sociálnych služieb ➤ nepriaznivý demografický vývoj, starnutie populácie a nárast počtu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím ➤ odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví ➤ prehlbovanie sociálnych, ekonomických a vzťahových problémov cieľových sociálnych skupín ➤ administratívna náročnosť služieb ➤ nárast kriminality a intolerancie ➤ rastúca neochota obyvateľov zapájať sa do komunálnych aktivít ➤ zlá sociálna a ekonomická situácia rodín ➤ výskyt detí príp. mládeže s problémovým správaním ➤ trvalý nezáujem na riešení problémov (zo strany cieľovej skupiny) ➤ vysoká miera klientov sociálnych služieb v seniorskom veku ➤ riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou poskytovania sociálnych služieb pre klienta ➤ klesanie kvality poskytovaných služieb z dôvodu nedostatočného materiálno-technického a personálneho zabezpečenia ➤ neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi ➤ preferovanie konzumného spôsobu života ➤ rast nezamestnanosti a sociálnych problémov ➤ možný odliv kvalifikovaného odborného personálu do iných odvetvových rezortov z dôvodu ich nízkeho finančného ohodnotenia a celkového nízkeho sociálneho statusu profesie sociálny pracovník v našej spoločnosti ➤ väčší dopyt po službách ako je ich ponuka z dôvodu starnutia obyvateľstva ➤ zvyšujúca chudoba ➤ zvyšovanie počtu neprispôsobivých ľudí ➤ postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám ➤ zvyšovanie počtu „neplatičov“ a následne bezdomovcov ➤ nárast deložovaných rodín z bytov ➤ nárast neúplných a nefunkčných rodín (rozvod, úmrtie v rodine)

Prameň: Vlastné spracovanie, 2023

Z vybraných výsledkov SWOT analýzy vyplynulo, že za **najsilnejšie stránky** v oblasti sociálnych služieb sa považuje najmä adresnosť a efektívnosť poskytovania sociálnych služieb po decentralizácii a rešpektovanie princípu subsidiarity.

Obec Rudno nad Hronom aktívne spolupracuje s verejnými a s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb, s právnickými a fyzickými osobami pôsobiacimi v sociálnej oblasti v území. V obci chýba zariadenie poskytujúce sociálne služby, ale tieto služby obec sprostredkúva aj zabezpečuje prostredníctvom iných zariadení, ktoré sa nachádzajú v blízkom okolí. Chýbajú však zariadenia núdzového bývania, zariadenia podporovaného bývania, denný stacionár, pracovňa v obci, stredisko osobnej hygieny a pod. Poskytuje sa len základné sociálne poradenstvo. Seniori s aktívnym prístupom k životu trávia svoj čas väčšinou doma, nakoľko im chýba zariadenie, kde by sa stretávali.

Jediným priestorom k dispozícii je len kultúrny dom. Aj zdravotne postihnutí občania nemajú vytvorené svoje základné organizácie a preto sa nestretávajú. K silným stránkam obce patrí aj záujem dobrovoľníctvo v sociálnej sfére a humánna činnosť, i záujem o opatrovateľské služby, ktoré sa v budúcnosti v obci mohli rozvinúť.

Za **najslabšie stránky** v oblasti sociálnych služieb považujeme nedostatok vlastných finančných zdrojov samosprávy na rozvoj sociálnych služieb. V regióne je pretrvávajúca nezamestnanosť, s čím súvisí aj nedostatok pracovných príležitostí. Chýbajú chránené dielne a pracovné príležitosti pre občanov s ŤZP. Medzi slabé stránky patrí aj nedostatočná kapacita existujúcich sociálnych služieb (domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, zariadenie núdzového bývania). V dôsledku nízkeho rozvoja bytovej výstavby chýbajú sociálne byty pre sociálne odkázaných občanov.

Medzi **príležitosti** zaraďujeme intenzívnu spoluprácu obce s verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb ako aj s inými subjektmi pôsobiace v sociálnej oblasti. Získavaním finančných prostriedkov z grantových programov, štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov je možné rozvíjať nové formy sociálnych služieb resp. zriadiť chránené dielne, vybudovať denný stacionár a podobné zámery. Je potrebné pracovať s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií. Skvalitnenie sociálnych služieb je možné zabezpečovať systematickým prehlbovaním kvalifikácie zamestnancov v sociálnej oblasti. Pre túto oblasť je potrebné zabezpečiť pracovníkov a formu ich ďalšieho vzdelávania v sociálnej sfére. V obci by bolo vhodné zriadiť sociálny podnik.

Najzávažnejšími **ohrozeniami** podľa analýzy sú prevažne riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality a dlhodobej udržateľnosti financovania z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb, riziko nepostačujúcej kapacity terénnych sociálnych služieb z dôvodu starnutia populácie a zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku. Taktiež zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby pretrvávaním poskytovaní tradičných sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb, nízka kvalita poskytovaní sociálnych služieb v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie.

Na základe vyššie uvedených silných, slabých stránok, príležitostí, ohrození v oblasti sociálnych služieb a v zmysle zákona o sociálnych službách boli navrhnuté nasledovné ciele a priority rozvoja sociálnych služieb v obci Rudno nad Hronom.

III. STRATEGICKO- REALIZAČNÁ ČASŤ

8 STRATEGICKÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ

Rozvojová stratégia je výstupom procesu strategického plánovania a jej ťažiskom je stanovenie hlavných cieľov a oblastí rozvoja. Strategické programovanie a jeho výstup programu rozvoja sa preto zameriavajú viac na konkretizáciu procesov realizácie a napĺňania cieľov.

Strategické ciele by mali byť formulované tak, aby naplnili očakávania obyvateľov a boli reálne dosiahnuteľné, akceptovateľné, merateľné a sledované. Pre každý globálny problém je potrebné stanoviť v strategickom dokumente strategické ciele. Ciele sú prístupom k odstráneniu a riešeniu problémov. Sociálny kapitál ako faktor rozvoja má nezastupiteľnú úlohu pri strategickom plánovaní a pri realizácii rozvojových stratégií. Sila sociálneho kapitálu závisí od kvality a kvantity vzájomných prepojení, spojenia a od kontaktov. Z tohto dôvodu je potrebné odstraňovať problémy, riešiť a zapodievať sa nimi. Sú potrebné vybudovať strategické partnerstvá v celom regióne, nielen v obci.

Je nutné zabezpečiť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov; zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu; ktorá bude podnikať kroky pre naplnenie cieľov a pre realizáciu projektov. Okrem tejto úlohy bude mať organizačná štruktúra úlohu monitorovania, úlohu sledovať napĺňanie stanovených cieľov a pravidelne informovať verejnosť o ich zrealizovaní.

Prostredníctvom internetovej, obecnej stránky, prípadne na verejných zhromaždeniach by takýto dokument mal byť zverejňovaný, čím by sa o ňom oboznamovali občania obce.

Vízia a poslanie obce bude plniť funkciu „motta“ a to:

„Obec Rudno nad Hronom bude obcou s dobrým menom v regióne, atraktívnou pre návštevníkov, bude ústretová, priateľská k svojim obyvateľom a rovnocenným partnerom k okolitým obciam. Obec zabezpečí svoj trvalo udržateľný rozvoj, po ekonomickej, sociálnej a kultúrnej stránke. Jej rast bude zabezpečený v súlade s prírodným, kultúrnym a historickým potenciálom. Obec bude poskytovať dobré podmienky pre bývanie, podnikanie; bude smerovať do ekologicky neškodných prevádzok vo všetkých oblastiach. Obec sa bude starať o život občanov v udržiavanom a v kvalitnom životnom prostredí, s komplexne vybavenou technickou infraštruktúrou, sociálnou infraštruktúrou. Obec bude vytvárať vhodné podmienky pre trávenie voľného času a rozvíjať spoločenský život, tradície a organizovať kultúrne a športové podujatia. Bude sa orientovať aj na vidiecky cestovný ruch a trvalo udržateľný turizmus. U mladšej generácii bude upevňovať tradície predkov.“

8.1 Strategický cieľ a realizačná časť

K plneniu hlavných cieľov územia patrí aj činnosť manažmentu obce Rudno nad Hronom, pretože má výrazný záujem, aby celková situácia sa v obci zmenila. Určenie cieľov a priorit rozvoja sociálnych služieb a časový plán realizácie predstavujú súhrn identifikovaných potrieb cieľových skupín, zahŕňajú kvantitatívne výstupy analýzy súčasného demografického stavu a predpokladov vývoja, ako určitý model riešenia problémov súčasného stavu a jeho následkov v oblasti sociálnych služieb. Vychádzajú

z Národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Podľa vykonaného terénneho prieskumu ako aj výsledkov demografických údajov je jednou z najviac kritických oblastí v obci stále pretrvávajúca nezamestnanosť, s ktorou je spojená celá paleta sociálnych problémov. V nasledujúcich tabuľkách uvádzame určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb ako aj časový plán realizácie KPSS.

Podľa obsahu a kontextu môžeme problémy v oblasti sociálnych služieb rozdeliť do skupín alebo balíkov nasledovne :

- a) Problémy technické;
- b) Problémy finančné;
- c) Problémy koordinačné;
- d) Problémy personálne.

Technické problémy – evidujeme ich najviac a týkajú sa najmä priestorových podmienok na poskytovanie sociálnych služieb a to buď ich nedostatku alebo možnosti ich zlepšenia, ale aj niektorých riešení v obci (bariéry a pod.).

Finančné problémy – o tých sa hovorilo zriedkavo osobitne, ale majú súvislosť so skvalitňovaním alebo rozširovaním sociálnych služieb.

Koordinačné problémy – tu máme na mysli najmä problémy spolupráce alebo nespôlupráce subjektov pôsobiacich v sociálnych službách, subjektov, ktoré reprezentujú cieľové skupiny, nedostatok informácií a pod.

Personálne problémy – tu máme na mysli najmä dostatok alebo nedostatok kvalifikovaných ľudí v sociálnych službách, možnosti ich ďalšieho vzdelávania a podobne.

Hlavná priorita komunitného plánu:

„Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.“

Akčný plán predstavuje realizačnú časť KPSS. Obsahuje aktivity, ktoré je potrebné uskutočniť na splnenie vytýčených úloh. Je dôležité, aby akčný plán bol uskutočniteľný a obsahoval také aktivity, ktoré dosiahnu splnenie stanovených úloh a cieľov. Z toho dôvodu navrhujeme akčný plán v rozmedzí na roky 2023 – 2028 nakoľko nedokážeme ľahšie odhadnúť naše možnosti v tomto časovom horizonte, taktiež plánovať aktivity napríklad na rok 2023 a pod. Všetky aktivity sa budú odvíjať od finančných možností. O spôsobe hodnotenia plánu a jeho dopĺňaní píšeme v podkapitole Monitorovací plán KPSS. V zmysle zákona o sociálnych službách (§ 82, ods.2) slúži komunitná práca na podporu aktivít členov miestnej komunity ku svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva. Preto zmyslom väčšiny aktivít v akčnom pláne je práve posilnenie svojpomocných aktivít, aktivizácia zainteresovaných subjektov a obyvateľov obce, čo slúži ako prevencia zvyšovania nárokov a nákladov na sociálne služby v budúcnosti.

Komunitnou rehabilitáciou zákon o sociálnych službách podľa § 82, ods. 3 rozumie koordináciu činnosti subjektov ako sú obec, mesto, rodina, poskytovatelia sociálnych služieb, vzdelávacie a ďalšie inštitúcie. V súlade s tým sú stanovené aj princípy pre splnenie tohto KPSS a teda aj samotného akčného plánu, podľa ktorých sa má posilniť koordinačná úloha obce a pritom upevniť postavenie a zodpovednosť zainteresovaných subjektov.

V rokoch 2023 – 2028 sa budú realizovať také aktivity, ktoré vytvoria technické a personálne predpoklady na rozvoj sociálnych služieb a vytvoria partnerstvá pre nasledujúce roky a to prostredníctvom komunitnej práce a komunitnej rehabilitácie. Na naplnenie stratégie, strategických cieľov a priority sme zostavili akčný plán s termínmi realizácie jednotlivých cieľov, priorít a aktivít, ktorý je v prílohe k tomuto KPSS. Tento akčný plán je výsledkom diskusie so starostom obce Rudno nad Hronom, ktorý bol zapojený do prípravy KPSS a ktorý svoje návrhy predložil obecnému zastupiteľstvu, s ktorým sa realizátor KPSS zišiel v marci 2023, aby spolu diskutovali o problémoch, úlohách a aktivitách v zmysle nižšie uvedeného východiska. Na nasledujúce roky sme stanovili jednotlivé priority, ciele a opatrenia a termíny realizácie a to nasledovne:

CS 1 - Seniori a osoby so zdravotným postihnutím Vízia: Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb a vytvorenie siete zariadení sociálnych služieb pre seniorov. Osoby so zdravotným postihnutím žijúce v obci sú v čo najväčšej miere samostatné a nezávislé, je podporovaná ich snaha zamestnať sa a pracovať, vzdelávať sa a aktívne využívať voľný čas.

CS 2 - Rodiny s deťmi a mládežou Vízia: Rodiny s deťmi a mládežou sú pre obec Rudno nad Hronom hodnotou. Sú komplexne, profesionálne a citlivo podporované a v prípade ohrozenia je rodina či len jej členovia chránená, v obci sú vytvorené adekvátne podmienky na podporu a pomoc. Hlavný cieľ: Vytvoriť podmienky pre nezávislý život rodín s deťmi.

CS3 - ohrozené skupiny – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, zdravotne ťažko postihnuté osoby, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením VÍZIA: Do roku 2028 bude v obci Rudno nad Hronom vytvorený systém sociálnych služieb, ktorý bude napomáhať zabezpečiť základné životné potreby a prispieť k zvýšeniu sociálnej začlenenosti cieľových skupín. Hlavný cieľ: Rozšíriť a skvalitniť sociálne služby na zabezpečenie samostatného života cieľových skupín.

Hlavné prioritné ciele KPSS sú:

- Zvýšiť kvalitu života osôb so zdravotným postihnutím a seniorov žijúcich na území obce.
- Osoby so zdravotným postihnutím žijúce v obci sú v čo najväčšej miere samostatné a nezávislé, je podporovaná ich snaha zamestnať sa a pracovať, vzdelávať sa a aktívne využívať voľný čas.

Špecifický cieľ 1 : Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre cieľovú skupinu a rozvíjať terénne, ambulantné a pobytové sociálne služby.

Opatrenie 1.1.: Zriadiť centrum komplexných služieb pre osoby so zdravotným postihnutím.

Aktivity:

- vypracovať analýzu potrieb osôb so zdravotným postihnutím a vytvárať nové služby na základe identifikovaných potrieb,
- zistiť priestorové, technické, personálne možnosti a prevádzkové náklady, v prípade potreby vypracovať projekt a projektovú dokumentáciu,
- nadviazať spoluprácu s VÚC a ďalšími poskytovateľmi sociálnych služieb,

- vybudovať zariadenie komplexných služieb (zariadenie opatrovateľskej služby, linka dôvery pre zdravotne postihnutých, rehabilitačné služby, poradenstvo, denný stacionár, prepravná služba, doplnkové služby).

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: obec Rudno nad Hronom, granty, dotácie

Opatrenie 1.2.: Zabezpečiť poskytovanie opatrovateľskej služby aj po 15. 00 hodine a počas víkendov.

Aktivity:

- zistiť potrebu rozšírenia poskytovania opatrovateľskej služby,
- posilniť kapacitne počet opatrovateľiek,
- zabezpečiť vedenie agendy na obecnom úrade

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 – 2028

Rozpočet: v závislosti od počtu novoprijatých opatrovateľiek a záujmu.

Opatrenie 1.3.: Zriadiť denný stacionár pre osoby so zdravotným postihnutím

Aktivity:

- zistiť potrebu, záujem osôb so zdravotným postihnutím o túto sociálnu službu,
- zistiť priestorové, technické, personálne možnosti a prevádzkové náklady (najefektívnejšia alternatíva je zriadiť denný stacionár ako súčasť iného zariadenia sociálnych služieb),
- vypracovať projekt, projektovú dokumentáciu na úpravu, resp. rekonštrukciu priestorov,
- zabezpečiť prevádzku denného stacionára.

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 – 2028

Rozpočet: dotácie, granty, sponzori, rozpočet obce

Opatrenie 1.4.: Zriadiť prepravnú sociálnu službu v obci Rudno nad Hronom

Aktivity:

- zabezpečiť prevádzku prepravnej služby (materiálne zabezpečenie, prevádzkové náklady).

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: dotačné zdroje (10 000 EUR/rok – prevádzka, 15 000 EUR nákup auta s plošinou) a rozpočet obce Rudno nad Hronom

Opatrenie 1.5.: Zabezpečiť v prípade potreby stravovaciu službu pre cieľovú skupinu (seniorov)

Aktivity:

- monitoring záujmu o dovoz stravy,
- nadviazať spoluprácu s vývarovňou alebo jedálňou na území resp. v blízkom okolí,
- zabezpečiť rozvoz stravy pre osoby so zdravotným postihnutím a pre seniorov.

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb z blízkeho okolia

Časový plán: podľa záujmu o zabezpečenie služby

Rozpočet: klienti, spolufinancovanie obce Rudno nad Hronom

Špecifický cieľ 2: Vytvoriť podmienky na zvýšenie zamestnanosti.

Opatrenie 2.1.: Podpora vytvárania pracovných miest pre osoby so zdravotným postihnutím.

Aktivity:

- mapovať záujem o prácu v chránených pracoviskách,
- vytvoriť ďalšie chránené dielne a chránené pracoviská, prípadne sociálny podnik
- zabezpečiť prezentáciu a priestor na odbyt výrobkov,
- prehľbovať spoluprácu obce, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce,
- vytvárať a realizovať projekty na zvyšovanie zamestnanosti cieľovej skupiny a v rámci nich vyhľadávať podnikateľské subjekty a vytvárať pracovné miesta pre cieľovú skupinu,
- vytvárať a realizovať programy ďalšieho vzdelávania a realizovať rekvalifikačné kurzy,
- realizovať programy na zvýšenie spoločenskej zodpovednosti firiem,
- podporovať podnikateľské aktivity v sociálnej oblasti

Zodpovednosť: Obec Rudno nad Hronom, neverejní poskytovatelia služieb, neziskové organizácie,

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: podľa záujmu a počtu vytvorenia pracovných miest, financovanie z rozpočtov poskytovateľov služieb, ÚPSVaR SR, neziskové organizácie

Špecifický cieľ 3: Zabezpečiť komplexnosť služieb pre seniorov.

Opatrenia 3.1.: Skvalitniť starostlivosť o klienta v domácom prostredí a rozvíjať terénne sociálne služby, v prípade potreby rozšíriť opatrovateľskú službu po 15.00 a počas víkendov.

Aktivity:

- zabezpečiť udržateľnosť opatrovateľskej služby,
- v prípade potreby rozšíriť rozsah opatrovateľskej služby aj po 15.00 a počas víkendov,
- zabezpečiť vedenie agendy nevyhnutnej pri rozšírení rozsahu služieb,
- zaškoliť potrebný počet opatrovateľiek v prípade potreby.

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: rozpočet obce Rudno nad Hronom, dotácie z MPSVaR SR

Opatrenie 3.2.: Podporiť vznik nových sociálnych služieb a zariadení sociálnych služieb

Aktivity:

- podporovať vytvorenie denného centra v obci,
- rozšíriť kapacitu zariadenia opatrovateľskej služby,
- zriadiť odľahčovaciu službu,
- zriadiť prepravnú službu v obci.

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom, neverejní poskytovatelia, podnikatelia v sociálnej oblasti

Časový plán: 2023-2028

Rozpočet: rozpočet obce Rudno nad Hronom, dotácie, granty

Opatrenie 3.3: Rozšíriť existujúcu ponuku klubovej, záujmovej a kultúrnej činnosti seniorov.

Aktivity:

- rozšíriť spektrum voľno časových a klubových aktivít pre seniorov,

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: rozpočet obce Rudno nad Hronom

Opatrenie 3.4: Realizovať efektívnu prevenciu v rodinách.

Aktivity:

- vytvárať programy zamerané na výchovu, osvetu, výchova k rodičovstvu, partnerské vzťahy,
- rozšíriť spektrum podporných aktivít pre rodiny, voľnočasových aktivít a klubovej činnosti,
- realizovať prázdninové aktivity – denné tábory počas prázdnin pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- zlepšiť spoluprácu rodičov s učiteľmi, výchovnými poradcami na ZŠ a MŠ a s poskytovateľmi sociálnych služieb,
- realizácia preventívnych programov.

Zodpovednosť: Obec Rudno nad Hronom, základná škola na území obce,

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: dotácie, grantové zdroje

Špecifický cieľ 4: Zlepšenie dostupnosti samostatného bývania mladých rodín v obecných nájomných bytoch.

Opatrenie 4.1: Podporovať dostupnosť samostatného bývania pre mladé rodiny.

Aktivity:

- zabezpečiť dostupnosť obecných nájomných bytov,
- zabezpečiť výhodnejšie podmienky pre pridelovanie nájomných bytov mladým rodinám .

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: v rámci rozpočtu obce Rudno nad Hronom Štátny fond rozvoja bývania

Špecifický cieľ 5: Rozšíriť a skvalitniť terénne a ambulantné sociálne služby pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Opatrenie 5.1: Zabezpečiť terénnu sociálnu prácu pre cieľovú skupinu

Aktivity:

- rozšíriť a zabezpečiť dostatočne odborné personálne kapacity pre terénnu sociálnu prácu,
- v prípade potreby zabezpečiť personálne kapacity, technické zabezpečenie poskytovanej asistenčnej a sprievodcovskej služby,
- denné poskytovanie asistenčnej a sprievodcovskej služby prostredníctvom terénnej sociálnej práce.

Zodpovednosť: obec Rudno nad Hronom, terénni sociálni pracovníci, komunitné centrum (v prípade jeho zriadenia)

Časový plán: 2023 - 2028

Rozpočet: Štrukturálne fondy EÚ

IV. IMPLEMENTAČNÁ A MONITOROVACIA ČASŤ

9 RIADENIE A MONITOROVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE RUDNO NAD HRONOM NA ROKY 2023 – 2028

V predchádzajúcich kapitolách sme opisovali teoretické východiská, analyzovali územie a demografické údaje a definovali sme aktivity, ktoré je potrebné uskutočniť na naplnenie strategických cieľov. V zmysle stratégie uvedenej v kapitole 7 (tohto dokumentu) je pri napĺňaní strategických cieľov potrebná súčinnosť všetkých zainteresovaných subjektov, pričom vedúcou organizáciou bude obec Rudno nad Hronom. Riadenie KPSS bude zabezpečovať obecný úrad a to členmi monitorovacieho výboru, ktorý bude zvolený a poverený úlohou monitorovania KPSS ešte v roku 2023.

Monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia KPSS bude zabezpečovať tzv. pracovná skupina, ktorá sa bude vždy zapájať aj do prípravy KPSS a pri nasledujúcich aktualizáciách tohto dokumentu.

Predsedom tejto pracovnej skupiny bude nato určený člen z obecného úradu, ktorého touto úlohou poverí obecné zastupiteľstvo. Jeho úlohou bude viesť rokovania riadiaceho orgánu a poskytovať informácie o jeho činnosti vedeniu obce a jeho orgánom a zároveň prezentovať v tomto orgáne predstavy obce v zmysle cieľov KPSS. Administratívnym pracovníkom riadiaceho orgánu bude odborný referent zodpovedný za sociálne veci a na túto funkciu bude v obci zodpovedať administratívna pracovníčka a starosta obce Rudno nad Hronom. Ich úlohou bude pripravovať rokovania riadiaceho orgánu, spracovať jeho závery a viesť príslušnú dokumentáciu. Hlavnou kompetenciou pracovnej skupiny bude monitorovať, ako sa plnia úlohy KPSS. Pracovná skupina sa bude schádzať na spoločnom rokovaní najmenej dvakrát za rok, počas zasadnutí obecného zastupiteľstva. Výsledky svojho monitorovania, vyhodnotenia ako aj návrhy na opatrenia budú vždy zapísané do príslušnej zápisnice. Spolupráca subjektov v oblasti sociálnych služieb bude tvoriť súčasť Stratégie komunitného plánu a tieto subjekty budú zodpovedať za úspech a realizáciu celého KPSS, resp. ak subjekty nebudú spolupracovať, komunitný plán nebude mať kto uskutočniť. Ide o komunitný plán obce, teda všetkých jeho obyvateľov, organizácií a inštitúcií pôsobiacich na jeho území a nie o komunitný plán obecného úradu alebo jeho zamestnancov, ako sa to často mylne prezentuje.

9.1 Monitorovací plán

Monitorovací plán býva súčasťou všetkých významných rozvojových dokumentov, plánov, programov, projektov, strategických dokumentov a podobne. Jeho zmyslom je určiť – kto a ako bude plnenie komunitného plánu sledovať a hodnotiť. Kto a ako bude následne prijímať opatrenia na zabezpečenie jeho plnenia, kto a za čo bude zodpovedný. A tiež – kto a ako bude komunitný plán dopĺňať, aktualizovať prípadne kto ho môže meniť. Pracovná skupina bude vykonávať aj monitorovaciu činnosť. Monitoring je súčasťou riadenia, ide skôr o to, aby bol tento orgán dostatočne objektívny. Zárukou jeho objektívnosti je skutočnosť, že jeho členmi budú ľudia rôznych záujmov, ktorí sa budú navzájom kontrolovať. Okrem toho po ukončení každého kalendárneho roka – najbližšie v II.Q 2023 sa vykoná celkové zhodnotenie plnenia komunitného plánu, spracuje sa

do správy a táto správa bude predložená do obecného zastupiteľstva. Uvedená správa bude okrem vyhodnotenia úloh obsahovať aj nové úlohy, ktoré sa doplnia do akčného plánu. V prípade potreby obecný úrad vypracuje v spolupráci s pracovnou skupinou nový akčný plán ako prílohu ku jestvujúcemu KPSS. Správu a nový akčný plán schváli obecné zastupiteľstvo.

9.2 Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb: Subjekt, ktorý vykoná kontrolu	Periodicita kontroly	Spôsob vykonania kontroly
široká verejnosť	v priebehu platnosti KPSS od r. 2023 – 2028	Zverejnenie KPSS na webovej stránke obce, vytvorenie možnosti kontroly plnenia cieľov a priorít širokou verejnosťou pripomienkovaním, mailom, osobne na OcÚ, alebo písomne poštou.
Komisia sociálnych vecí a rodiny	vždy k 31.12. kalendárneho roka v priebehu platnosti KPSS	Spracovanie informatívnej správy o plnení KPSS
Obecné zastupiteľstvo	vždy k 31.12. kalendárneho roka v priebehu platnosti KPSS	Na rokovaní zastupiteľstva bude predložená informatívna správa o plnení KPSS

9.3 ZHRNUTIE

Členom pracovnej skupiny, starostovi a OZ Obecného úradu v obci Rudno nad Hronom bol predložený hotový KPSS v rozsahu 80 strán. Verejnosť sa s ním mohla zoznámiť na internetovej webovej stránke obce. Svoje reakcie na predložený dokument mohli aj obyvatelia obce ústne vyjadriť a oznámiť na obecnom úrade. O začatí tejto diskusie a o spôsobe predkladania pripomienok bola verejnosť informovaná vyhláseniami na webovej stránke obce počas uvedeného obdobia. Zúčastnení zástupcovia obce apelovali na prítomných účastníkov diskusie, ktorí poskytovali rôzne námety na zlepšenie a rozšírenie sociálnych služieb, aby brali do úvahy, že výsledkom komunitného plánovania musí byť vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme, a tým, čo máme k dispozícii resp. čo skutočne potrebujeme. Preto sme vyzvali diskutujúcich, aby si pri akomkoľvek návrhu na zlepšenie zistili, koľko ľudí ich námet skutočne potrebuje resp. koľko ľudí zrealizovaný námet bude naozaj a dlhodobo využívať.

ZÁVER

Budúcnosť a ďalšie etapy komunitného plánu a realizácia cieľov plne preukážu, či sa podarilo vytvoriť dokument, ktorý by v sebe zahŕňal odborné znalosti a aj názory a spätné väzby od užívateľov služieb a obyvateľov obce pri zohľadnení súčasného i budúceho sociálneho vývoja. KPSS je neustále živý proces zisťovania potrieb, musí pružne reagovať na meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách. Našou snahou je, aby sa KPSS stal trvalou súčasťou plánovacej praxe a prispel k rozvoju a skvalitneniu života občanov našej obce.

KPSS obce Rudno nad Hronom je výsledkom spolupráce obce, poskytovateľov sociálnych služieb a občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb.

Záverom chceme poďakovať za spoluprácu všetkým obyvateľom obce, zástupcom poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcom prijímateľov sociálnych služieb a pracovníkom obecného úradu, ktorí sa podieľali na procese tvorby komunitného plánu.

KPSS bude uverejnený na internetovej stránke obce a bude záujemcom k nahliadnutiu na obecnom úrade. Dokument je spracovaný v jednotlivých kapitolách: východiskovej, strategickej a realizačnej, ktoré sú rozdelené do viacerých podkapitol. Súčasťou dokumentu je aj úvod, záver a prílohy. Východisková časť definuje podmienky pre spracovanie komunitného plánu, opisuje zásady pre jeho spracovanie, zákon o sociálnych službách, vymenúva sociálne služby a opisuje národné priority. V strategickej časti najskôr analyzujeme obyvateľstvo, územie a činnosť subjektov, ktoré pôsobia v sociálnych službách, alebo ktoré sú na sociálnych službách zainteresované a napokon definujeme silné, slabé stránky, príležitosti a problémy vo SWOT analýze. Ďalej problémy zoradíme a určujeme strategické ciele a úlohy. Napokon dokument obsahuje stratégiu na splnenie KPSS. V realizačnej časti uvádzame akčný plán, v ktorom konkretizujeme spôsob, ako sa splnia jednotlivé úlohy, definujeme realizačný tím a určujeme, ako sa bude KPSS monitorovať, dopĺňať a aktualizovať.

Predkladáme obyvateľom obce Rudno nad Hronom programový dokument s názvom „**Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2023 – 2028.**”

Ide o verejný dokument, ktorý schválilo Obecné zastupiteľstvo v Rudne nad Hronom dňa.....2023 svojim uznesením číslo.....

Pečiatka:

podpis starostu obce

Rudno nad Hronom

ZOZNAM POUŽITÝCH DOKUMENTOV

1. BALOGOVÁ, B. 2005. *Seniori*. 1. vydanie. Prešov: Akcent Print, 2005. 157 s.
ISBN 80-969274-1-8
2. BRICHOTOVÁ, Lídia, REPKOVÁ, Kvetoslava: 2009. *Sociálna ochrana starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím – vybrané aspekty*. Bratislava, 2009.
ISBN 978-80-8057-797-1
3. DRAGANOVÁ, H. 2006. *Sociálna starostlivosť*. Martin : Osveta, 2006. 195 s.
ISBN 978-80-8063-240.
4. KRUPA, S. 2000. *Kvalitné sociálne služby I*. Košice : VIENELA, 2000. 119 s.
ISBN 80-88922-17-8.
5. KRUPA, S. 2003. *Kvalitné sociálne služby II*. Košice : KARNAT, 2003. 136 s.
ISBN 80-968586-5-3.
6. MALÍKOVÁ, E. 2011. *Péče o seniory v pobytových zařízeních*. Praha: Grada
7. STRIEŽENEC, Š. 1999. *Úvod do sociálnej práce*. Trnava : AD, 1999. 215 s.
ISBN 80-967589-6-9
8. ŽIAKOVÁ, E. 2005. *Psychosociálne aspekty sociálnej práce*. 2. vydanie. Prešov: Akcent Print, 2005. 232 s. ISBN 80-969274-2-6
9. *Zákon NR SR č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých predpisov*. [online]. 2023.
10. *Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov*. [online]. 2023.
11. *Zákon NR SR č. 551/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov*. [online]. 2023.

ZOZNAM SKRATIEK

KPSS-	Komunitný plán sociálnych služieb
EÚ-	Európska únia
SR-	Slovenská republika
MŠ-	Materská škola
ZDŠ-	Základná deväťročná škola
ONV-	Okresný národný výbor
ÚPSVaR-	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
DSS-	Domov sociálnych služieb
VZN-	Všeobecne záväzné nariadenie
KP-	Komunitný plán

Autorské práva:

Sprievodné tabuľky a grafy v texte pochádzajú z digitálnej databázy autora RNDr. Anna Štefanková a OcÚ Rudno nad Hronom. Bez súhlasu spracovateľa RNDr. Anna Štefanková nemožno vykonať extrakciu a/alebo reutilizáciu podstatnej časti obsahu databázy dokumentu „Komunitný plán obce Rudno nad Hronom na roky 2023 – 2028“ (t.j. napr. v časti čo aj len jedného diela), pokiaľ sa táto vykonáva s cieľom získať, hoci aj nepriamo v akýkoľvek majetkový prospech. Právo uverejnenia je výhradne určené za účelom verejného zverejnenia OcÚ Rudno nad Hronom a použitie materiálu je možné len za účelom spracovania projektov a jednotlivých zámerov a za účelom ich pravidelného monitorovania.

**„Komunitný plán obce Rudno nad Hronom na roky 2023 – 2028“ dokument centra
mikroregiónu Novej Bane s výhľadom na roky 2023 – 2028.**

**Komunitný plán sociálnych služieb obce Rudno nad Hronom
na roky 2023 – 2028**